

UNIVERSITEIT TWENTE.

SOCIAL PROMOTION OF STUDENTS IN SECONDARY EDUCATION

How to limit stagnation of social promotion?

Master Public Administration

CHEPS

Universiteit Twente

First Supervisor:

H.F. de Boer

Second Supervisor:

J.J. Vossensteyn

Marjolein T. A. Benistant

S0155748

Samenvatting

Hoe vindt de doorstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs plaats als men kijkt naar het plaatsingsbeleid en leerlingbegeleiding? Leerlingen in het voortgezet onderwijs blijven in groten getale zitten. Inzicht in deze problematiek is van maatschappelijk belang; kostentechnisch en organisatorisch gezien en persoonlijk welzijn voor de leerling. Deze scriptie wil een bijdrage leveren aan het herkennen van factoren die mogelijk een rol kunnen spelen in de doorstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs. De onderzoeksvraag is: *‘Op welke wijze heeft het schoolbeleid op het gebied van plaatsing- en leerlingbegeleiding invloed op de doorstroom van leerlingen?’* Hierbij wordt de doorstroom van leerlingen op vmbo, havo en vwo op zeven verschillende scholen voor voortgezet onderwijs in Nederland onderzocht. Bekeken wordt of de mate van doorstroom te maken heeft met de onafhankelijke variabelen leerlingbegeleiding en leerlingplaatsing.

Er zijn twintig interviews gehouden op zeven verschillende scholen. De interviews zijn gehouden met werknemers met de functie: afdelingsleider, zorgcoördinator, leerlingbegeleider en orthopedagoog. Hierbij is informatie vergaard die de achterliggende gedachten van het beleid met betrekking tot plaatsing en begeleiding weergeeft. Dit is vergeleken met de informatie op betreffende schoolwebsites en vergeleken met de actuele doorstroomcijfers over een periode van 6 jaar.

Na analyse van openbare schooldata over doorstroom, opstroom, afstroom en zittenblijven in vergelijking met de interviewuitkomsten kan worden geconcludeerd dat scholen die zelf leerlingen plaatsen een betere doorstroom in de bovenbouw hebben. Het zelf plaatsen van de studenten is echter niet de enige manier; met een duidelijke richtlijn voor de basisschool kan hetzelfde effect behaald worden.

Op het gebied van begeleiding is de mentor op alle steekproefscholen het eerste aanspreekpunt voor de leerling. De mentor gaat een steeds grotere rol spelen in begeleiding van, en probleemsignalering bij de leerling. Hulp door middel van een onderwijssteunpunt voor leerlingen met kleine problemen is een goed idee. Een strengere selectie en goed monitoren van leerlingen voor wat betreft absenties verlaagd doubleerpercentages. Kleine mentorklassen, de beste mentoren voor de eerste en laatste klassen, mentorscholing en een duomentoraat voor nieuwe mentoren zorgen voor verbeteringen op dit terrein. Leerlingen verantwoordelijkheid geven in de bovenbouw kan ten goede komen van de doorstroom van leerlingen.

Goed mentorschap en het zelf (indirect) plaatsen van leerlingen leiden waarschijnlijk tot een betere doorstroom. Over het algemeen is het onderwerp leerling doorstroom erg complex. Er is veel informatie beschikbaar uit het onderzoek, maar het onderzoeken van de variabelen in dit onderzoek heeft niet geleid tot een eenduidige conclusie. Zeer waarschijnlijk zijn er ook andere factoren in het spel die de doorstroom verklaren. Desondanks biedt dit onderzoek voor scholen veel waardevolle informatie.

Summary

Taking into account the assignment policy and student guidance, what is the effect on social promotion of students in secondary education? Large amounts of secondary educational students are repeating. Understanding these issues is of social importance; from a financial and organizational perspective, as well as the personal well-being of the student. This thesis aims to contribute to the identification of factors that possibly take part in the social promotion of students in secondary education. The research question is: *'How does the school's policy with regard to assignment and student guidance, influence the social promotion of students?'* To answer this question, social promotion information of vmbo, havo and vwo on seven different secondary educational schools in the Netherlands will be researched. It will be assessed whether the level of social promotion depends on the independent parameters assignment and student guidance.

A total of twenty interviews are held on seven different schools. The interviewed employees have the function of: department manager, care coordinator, student counsellor and pedagogical specialist. Information is obtained to expose the underlying thoughts of the assignment and student guidance. This is compared with the information found on the school's website and is compared with the actual social promotion over a period of 6 years.

Analysing the school's public social promotion, student's pro- and demotion, grade retention and statistics with the interview outcomes, it can be concluded that the schools who assign students themselves, have a better social promotion in the *bovenbouw* of secondary education. However, assignment by the secondary school is not the only way to achieve this: with proper directives at the primary school, the same effect can be achieved.

At all sample schools, the mentor is the first contact for counselling the students. The mentor's role is of more and more importance in guiding the student, as well as signalling problems of the student. Helping students with small problems via an educational support centre might be a good idea. A stricter criteria for the selection of mentors as well as good monitoring of the students regarding their presence, reduces grade retention rates. Small mentor classes, positioning the best mentors on the primary as well as the final year classes, schooling of the mentor and duo mentoring in case of new mentors, all could add to the social promotion within a school.

Proper mentoring as well as (indirect) student assignment by the secondary school, could lead to a better social promotion. In general, the social promotion subject is a complex one. A lot of information has come forth through this research, though researching the variables did not lead to a clear conclusion. Presumably other variables play a role in the social promotion subject. Even though, this research provides valuable information for schools.

Foreword

Since I was fifteen, the changing of school levels by students in secondary education fascinated me. How come that students that are intelligent enough, repeat classes, or get demoted? When I started my master thesis at the University of Twente, I finally had the chance to research this subject. The topic is an issue in the Netherlands, because with the declining success rates and an increasing number of grade retention, the Netherlands isn't quite the knowledge economy it would like to be. Dr. H. F. de Boer of the CHEPS department supported the importance of research in this area and he has guided me in the process. I have enjoyed this research, on which I have worked for about ten months. This report contains the design, results and conclusions of the research.

The research I conducted took place in the Twente region mostly, at secondary schools that offer vmbo, havo and vwo at one location. I've examined with 19 interviewees how students are placed and guided during their school career. With this, I assessed how student social promotion in secondary school works out.

The thesis consists of two parts. The first part consists of an inventory of student data from the schools involved, compared with the national data available. The second part discusses the results of the interviews and quantitative data.

The implementation of this study would not have been possible without the help of all employees at the various schools I visited. I like to thank them for their contributions. I would also like to thank my supervisors for their valuable insight and critical advice in the process. Finally, I would like to express my gratitude to all who have supported me and helped me with acquiring insight during this process: Jeffrey, thanks for everything.

Enschede, 11-12-2013

Marjolein Benistant

Table of contents

Samenvatting.....	1
Summary	2
Foreword	3
Table of contents.....	4
1. Introduction.....	6
1.1 Research issue	6
1.2 Research question	6
1.2.1 Variables	7
1.2.2 Independent variables.....	7
1.2.3 Dependent variables	7
1.3 Thesis structure	8
2. Theoretical overview	9
2.1 Dutch selection moment	9
2.2 havo 5 th to vwo 5 th	10
2.3 Student guidance.....	10
2.4 Grade retention	10
2.5 Rural and urban areas	12
2.6 Conclusion	12
3. Research method	13
3.1 Case selection.....	13
3.2 Interviews	15
3.2.1 Interview question structure.....	15
3.2.2 Interview introduction	15
3.2.3 Procedure	15
3.3 Interview process	16
3.4 Quantitative data collection.....	16
3.4.1 Assignment and Guidance policy	16
3.4.2 Student numbers per location.....	16
3.5 Data analysis.....	17
3.5.1 Interviews	17
3.5.2 Quantitative data	18
3.6 Conclusion	18
4. Results	19
4.1. School data	19

4.1.1 <i>Onderbouw</i>	19
4.1.2 <i>Bovenbouw</i>	21
4.1.3 Conclusion	22
4.2 Independent variable assignment policy	22
4.3 Independent variable student guidance	23
5. Analysis and conclusion.....	24
5.1 Analysis.....	24
5.2 Conclusion on sub questions.....	28
5.3 Conclusion on main question	30
5.4 Discussion.....	31
Literature.....	32
Annex 1. Interviews: persons, timetable, locations	34
Annex 2 Interview questions.....	37
Annex 3 Characteristics by school	40
Annex 4.....	45
School Oranje	46
School Geel.....	48
School Groen	49
School Blauw	49
School Indigo	51
School Violet.....	52
Annex 5.....	54
School Rood.....	54
School Oranje	56
School Geel.....	58
School Groen	60
School Blauw	61
School Indigo	63
School Violet.....	64

1. Introduction

1.1 Research issue

Each year, 190,000 students leave primary school to start secondary education. They usually start at the level of the advice they have received at the primary school (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008). In secondary education, however, students change levels frequently or repeat classes. In the third year of secondary school one in four students is in a different level than originally advised (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008; Kuyper & van der Werf, 2012). 11% of the student demote. These students continue their education at a lower level. In general 11-12% of the students do not complete their recommended level of education (Mulder, Roeleveld & Vierke, 2007; Steenbekkers & Vermeij, 2013). In contrast, the Inspectorate of Education states that 12-13% of all students in secondary education promote (Inspectorate of Education, 2012, Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman 2008). These students continue their school the next year at a higher level. The Board of Education (2007) states that the quality and flow rates vary by school, there are schools with a lot of grade retention and schools with almost no grade retention. It is important to look properly at the causes of these differences. With the advent of the appropriate education it is important for schools to be aware of the factors that underlie the stagnation of the flow. It is expected that schools will have to handle many issues, so it makes sense to get an understanding of these problems.

The Board of Education (2007) states that eliminating the 3% underutilization at vmbo already leads to an increase in income for those students of 400 million Euro per cohort. There are also various social benefits, such as savings on the cost of health care, social security and crime. Next to the individual benefits, this makes it also economically worthwhile to address underachievement.

Grade retention is not only a disappointment for the student, it costs the government extra money and brings organizational problems to the schools. Moreover, school performance is becoming more and more public, so schools also experience an impact on their image. It is not unlikely that the introduction of appropriate education will further increase the problems described here. There has been much research into the causes of grade retention. Grade retention would probably have to do with the guidance of a student in school? Or could it have more to do with the level on which the student is assigned? In this study, the flow of students is central. Chapter two examines in detail the developments related to these topics.

1.2 Research question

This research proposal focuses on what way and with what thoughts schools in the secondary education, assign and coach students during their school career, for the purpose of a good social promotion. The following research question is formulated:

'How does the school's policy with regard to assignment and student guidance, influence the social promotion of students?'

This question will be answered on the basis of the following sub questions:

- How, in practice, does the assignment policy in the secondary education work?
- How is the student coaching in the secondary education arranged?
- What effects, taking into account student's pro- and demotion, as well as grade retention, can be attributed to the assignment policy and student guidance in the secondary education?
- In what way can the social promotion of students in the secondary education be fostered, considering student's pro- and demotion, as well as grade retention?

The first two questions will be answered based on data acquired with interviews. The last two questions will be answered in combination with quantitative data. This thesis aims to contribute to the identification of factors that may play a role in the social promotion of students in secondary education a role.

1.2.1 Variables

This research looks into the process that secondary schools wield to guide students from assignment to graduating. The goal is to find elements that will, or will not contribute to student social promotion. In here, student assignment and student guidance are the independent factors. Student's pro- and demotion and grade retention are the dependent factors. The definition of the used variables is described below. Figure 1 shows the flowchart of the research area.

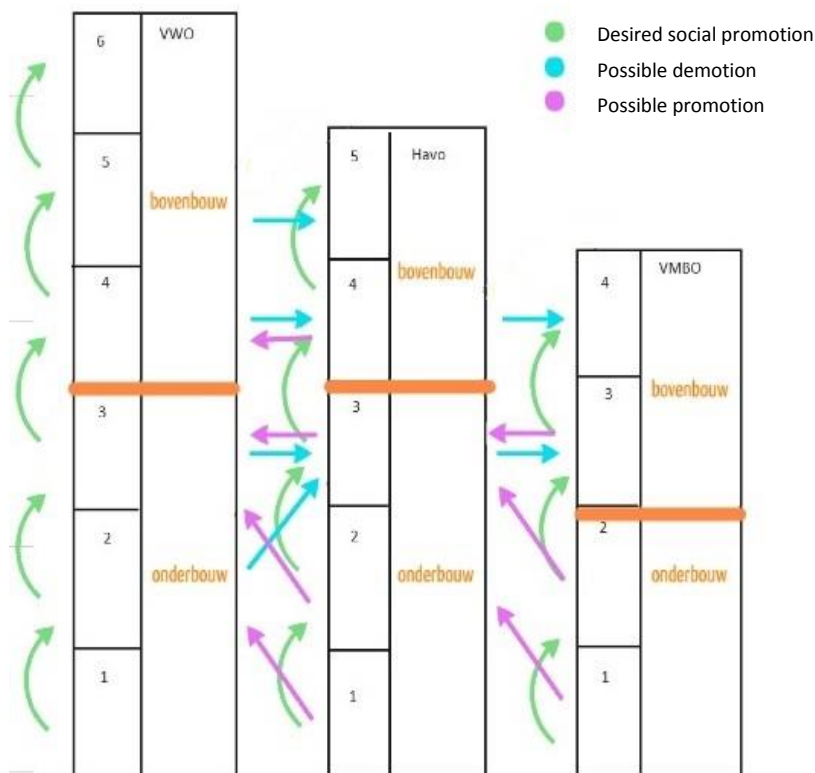

Figure 1 schematic overview of research variables

1.2.2 Independent variables

Assignment policy

The Assignment policy, is the policy wielded by the secondary school to choose a level fitting with the educational needs of a student.

This research explores the steps and considerations playing a role in the assignment policy. At municipal level, one cannot intervene in the school's assignment policy. The municipally can solely advice for consultation in case of disagreement (Law on secondary education).

Student guidance

Student guidance is the guidance and support available for a student when needed, during the period the student is enrolled in a school. This research includes both study as well as psychological guidance.

1.2.3 Dependent variables

The dependent variables are based upon the definitions used by van Dekker, van Esch, van Leenen and Krooneman (2008). See chapter 2.

Social promotion - The percentage of students that will pass each year.

Grade retention - The percentage of students that will repeat the same study year on the same level.

Student's demotion - The percentage of students in the *onderbouw* that are socially promoted though demoted to a lower educational level (maximum of one level) or the percentage of students in the *bovenbouw* that are repeating the same year on a lower educational level (maximum of one level).

Student's promotion - The percentage of students in the *onderbouw* that are socially promoted and promoted to a higher educational level (maximum of one level) or the percentage of students in the *bovenbouw* that are repeating the same year on a higher educational level (maximum of one level).

The information required, is obtained via: scanning literature and previous studies; consulting background documents of the institutions; having 20 interviews and collecting school data from statistical databases.

1.3 Thesis structure

To answer the main question and its sub-questions, the following approach is used in this report. First, chapter 2 will look at the theoretical overview and will show important findings of earlier research in this field. In chapter 3 the research method, the respondent's selection, interview construction, the research procedure and its processing, the quantitative data collection and data analysis are discussed. Chapter 4 describes the results of the research. Chapter 5 focuses on the research analysis and conclusions. Also, this chapter describes some recommendations.

2. Theoretical overview

Each year, 190,000 students leave primary school to start in secondary education. Assignment is done for the majority of students, based upon the advice they get from the primary school, which in most cases corresponds to the score on a final exam, such as the Cito test (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008). There is a high correlation between the Cito score and school advice (0.80) (van Kerkhof, Korlaar and Veen, 2012).

Mulder, Roeleveld and Vierke (2007) indicate that the transition from primary to secondary education is not optimal. The school's advice mainly depend on the student's performance on the subjects: language, reading and math. Due to this, 5% of the students get a lower educational advice from the school, whereas the students in almost all cases take over the recommendation. Children of poorly educated parents and minority students get lower advices. However, the ethnic factor plays no role in giving advice (Inspectorate of Education, 2012).

During a transfer, it is important to be aware of the policy on both schools. This can be done by mapping the substantive and organizational aspects of the school. The primary school's 8th grade teacher serves as contact for that school. A meeting must be scheduled, for transferring student information. The school must have a policy available, concerning care and accompaniment of students with a clear learning track. This policy must be clear within the team (De Boer, Bosch-Stijns, Hulsbeek, van der Molen, Stadhouders-Hamoen, Steenbergen-Penterman, 2006).

In the third year of secondary school, one in four students has pro- or demoted from the original advice. Native students with low educated parents almost never promote from the original advice. Children of highly educated parents and minority students have a greater chance to be promoted in or before the fourth year of secondary education, compared to their original advice (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008; Kuyper & van der Werf, 2012). As many as 11% of the students demote compared to their original advice. Generally, 11-12% of the students are unable to successfully complete the advised level of education (Mulder, Roeleveld & Vierke, 2007; Steenbekkers & Vermeij, 2013). The Board of Education (2007) states that eliminating the 3% underutilization at vmbo already leads to an increase in income for those students of 400 million euro per cohort. There are also various social benefits, such as savings on the cost of health care, social security and crime. Next to the individual benefits, this makes it also economically worthwhile to address underachievement. IQ is also not a very strong predictor of excellence: potential does not always translate into achievements. 10-18% of the students ultimately underachieve. Amongst high IQ students, the percentage of underachievers is even much higher. Students with a high Cito post-test score are not always as successful in secondary education: amongst the best 5% Cito scorers in elementary school, one out of four does not graduate vwo in 6 years.

Demotion occurs frequently in the *onderbouw* and occurs even more than grade retention. In addition, the route from vwo 3 to havo 3, and havo 3 to vmbo 3 is an often used one. In contrast, the Inspectorate of Education finds that the promotion of students is about 12-13% of all students in secondary education. 20% of the havo students, promote in the third year to vwo 3 (Inspectorate of Education, 2012, Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman 2008). Though, cautiously assignment for the reason that 'the student can still promote during the year', should be prevented (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008). Especially since vwo first years more often graduate from university; 55% compared to 44% of the students that have been promoted to vwo during their secondary education (Steenbekkers & Vermeij, 2013; Kuyper & van der Werf, 2012). This means that assignment of vwo students in a *niet-dakpanklas* (different levels in one year) is of importance.

2.1 Dutch selection moment

The Dutch education system is designed in a way to assign students to the assumed correct educational level, on an early age. At the end of the eight' year, students are advised for the level of secondary education. This advice mostly is, in accordance with their Cito score. This selection method

predicts what the student is capable of and assures that the student can continue the '*koninklijke route*' (student completes the assigned level of education without delays), in secondary education (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008). According to a study by Dekker, van Esch, van Leenen and Krooneman (2008), a student benefits from assignment at the right educational level in an early stage because the provided education can be more efficiently. However, schools that assign students to a level at the end of the secondary education, have lesser grade retention.

The OECD and the Board of Education (2010) researched the selection moment of students in the Netherlands. They have concluded that earlier selection is not a solution. An earlier selection offers a prejudicial effect for students with a lower socio- economic background, due to lower participation in higher education. However, students with a clear perspective on the future disadvantage from a late selection. It is therefore better to retain the current selection method.

2.2 havo 5th to vwo 5th

Considering *stapelen* of havo to vwo, Dekker, van Esch, van Leenen and Krooneman (2008) conclude that graduated havo students who continue on vwo, should not only be judged upon their cognitive skills, though also upon their independency, skills in planning, motivation and curiosity and inquisitiveness. The school's expectancy of independency of havo students, is not always realized. This reduces motivation. In particular, the transition from havo 3 to havo 4 is perceived as vulnerable. There is little agreement between the method in havo 3 and the more subject-oriented method of "2nd phase" in havo 4 (Dekker, van Esch, van Leenen, Krooneman, 2008). There is often spend little attention to inter-student differences in a class. Program differentiation may lead to a more appropriate educational program for the individual student. This however does require tuning and customization, resulting in fragmentation (Inspectorate of Education, 2012).

2.3 Student guidance

Within a school, there is no common overreaching involvement regarding the student promotion and demotion, grade retention and social promotion: one only involves with the promotion of students of his own year (e.g. first to second, second to third). By allowing transitional periods to be part of a whole, continues learning tract, more involvement might occur. Thus, LOB (*leerloopbaanondersteuning*; support in personal, educational and vocational development) should be more intensified (Education Inspectorate, 2012; Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008).

The more a student becomes motivated to deliver outstanding performance, the larger the chance that he or she is going to perform better (van Kerkhof, Korlaar & Veen, 2012). Yet, there are other factors playing a part in the study success: parental involvement (involvement for homework as well as the degree of speaking with their child about school), increasing motivation to achieve, acquiring of an integrative learning strategy, the type of class as well as the personality of the student. The work attitude in particular, is a key performance indicator (Kuyper & van der Werf, 2012). It is thus of importance, to also map the non-cognitive aspects of a student, to provide the best LOB support and to allow them to optimally use their potential (van Kerkhof, Korlaar & Veen, 2012).

2.4 Grade retention

Grade retention occurs often in secondary education. The average in the Netherlands is quite above the average of 14.3% found by the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) (Dekker, van Esch, van Leenen, & Krooneman, 2008). The Inspectorate of Education (2012) concludes that more than three percent of the students in the first or second year repeat a year. 22% of the fifteen-year-old students have ever repeated. The highest percentage of grade retention occurs in the *bovenbouw* of the secondary school. 18% of the havo students repeat in the fourth class. In that year, the percentage of male students that have been demoted, is higher than for female students. 'Excellent' male students also have a smaller change to complete vwo via the '*koninklijke route*',

compared to female 'Excellent' students (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008; Kuyper & van der Werf, 2012).

Some schools manage to have nearly no grade retention, whilst others have a grade retention percentages of over 50% (Inspectorate of Education, 2012). A large difference can be seen. In-between departments of the secondary education (often split on level: vmbo, havo and vwo) also large differences in quality exist. Small departments sometimes assign students with them, going against the assignment advice for the student. A small department thus could be a risk factor for the quality of education for the student (Inspectorate of Education, 2012). Large percentages of the departments in the northern regions (Friesland, Groningen and Drenthe) are weak or very weak, and this percentage is growing. This may have to do with the fact that small departments (less than 100 students) prove to be weak or very weak more often than large departments. Differences in test scores, exam results and success rates between schools and institutions are large, in all sectors. The student's success is therefore depending on the school or institution they go (Inspectorate of Education, 2012).

In comparison with the other 33 OECD countries, the Netherlands has the largest percentage of grade retention, and this percentage is increasing since 2008. The Inspectorate of Education (2012) states that grade retention is detrimental for the student. Repeaters get no specific help, but repeat the same program; even the parts they have successfully completed. Grade retention is therefore the opposite of customization. Dekker, van Esch, van Leenen and Krooneman (2008) say that this does not need to be a problem, as long as repeating leads to catching up of arrears, though there is no proof for that. Short-term performance effects can be found, however those performances often extinguish within years.

According to the Inspectorate of Education (2012), secondary school education costs around €7,000 per student each additional year. The House of Representatives wants to aid social promotion by assigning students to the right level as soon as possible. An action plan '*Beter presteren*' has been made, in which extra efforts are made towards havo and vwo (Actieplan VO beter presteren, 2011).

The Board of Education pleads for grade retention, in favour of demotion. Indeed, demotion reduces the likelihood for a student to graduate at a higher educational level. The action plan also encourages the possibility of *stapelen* or using 'detours' if possible, to ease transitions. *Stapelen* should not be discouraged, as is the situation now for the transition vmbo/havo. According to the Board of Education, easing and facilitation of this transition prevents students from dropping out of school prematurely and in time, favours the social promotion in secondary education (Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman, 2008).

Social promotion rules should be as transparent as possible, as well as objectively formulated. Legally, there are few obstructions for the school to offer above average students more proper education. Schools have the freedom to promote students to their adequate level, even during the school year (Onderwijsraad, 2010).

Due to the possibility of *stapelen*, miss-assignment (in the disadvantage of the student) can be corrected for. This can also be achieved by allowing the student to follow a course of a different (mostly higher) level and take exam in that course (Education, 2010). Schools however, are reluctant to do so. They are of the opinion that there is a presenting risk that the student does not succeed at the higher level. Students have been following higher educational levels, which is of influence of the graduation success rate; it dropped (Steenbekkers & Vermeij, 2013). For schools, this might result in a less favourable assessment by the Inspectorate of Education. Schools that are willing to take risks, have a higher chance on a negative assessment (Onderwijsraad, 2010; Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman 2008).

2.5 Rural and urban areas

Although students of rural schools have the best learning performance and the highest Cito post-test scores (Steenbekkers & Vermeij, 2013) and on average obtain higher assignment advice, than urban peers (37% receive at least havo advice in rural areas, compared to 31% in the city), the amount of havo and vwo students in rural areas dropped, together with a rise of vmbo advice (Steenbekkers & Vermeij, 2013). An explanation for this low social promotion on vwo and havo, might be that disadvantaged students are overrepresented in the remote, small villages. The same would apply for cities, though the numbers say differently: 36% of the students obtained havo/vwo advice of which 61% managed to get to the *bovenbouw* (Steenbekkers & Vermeij, 2013). It is likely that the distance home-school plays a major role. Schools offering vwo are less represented in rural areas, than havo/vmbo schools. Student assignment and advice, differ significantly between rural and urban areas. In non-rural areas, the percentage of havo/vwo student rises whereas the percentage of vmbo lowers. On the other hand, the success rate falls (Inspectorate of Education, 2012).

Rural areas within the Netherlands are: Noord-Nederland, the provinces of Groningen, Friesland and Drenthe. According to the CBS, the northern area of the Netherlands is considered (using the area address intensity) most rural. This area contains municipalities with fewer than 1000 addresses per square kilometre, which are according to the CBS 'little to no urban'. Of the 68 municipalities in the three northern provinces, 58 are considered rural (Bijker & Haartsen, 2010).

2.6 Conclusion

Literature shows that different factors play a role in facilitating student school careers which make it difficult for a lot of students to follow the '*Koninklijke Route*'. Differences between rural and urban areas; school size; different regions; environmental factors such as parental involvement and student characteristics.

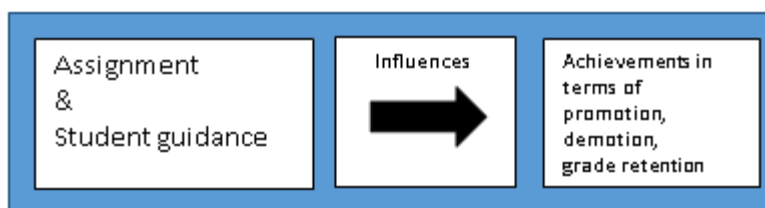

Figure 2. Research model.

Students switch levels and repeat classes. 22% of the fifth graders has repeated at least once, and the percentage of grade retention increases (Dekker, van Esch, van Leenen, & Krooneman, 2008). This leads to the question why the social promotion in secondary education has stagnated and what factors affect grade retention, pro- and demotion. Literature shows that student assignment and student guidance could impact the '*Koninklijke Route*'. It could be that if students are at the proper level and get proper guidance, the success rate is higher. In Figure 2, this expected relationship is displayed. This relationship has not been established yet though. This research will attempt through exploratory research to understand the mechanisms that affects the social promotion of students. This exploratory study examines the possibility that assignment policy and student guidance are factors that can be of influence. This study attempts to explore whether or not patterns can be found.

3. Research method

The study consists of a mixed method design, in which qualitative and quantitative research phases are combined. This way, the results are stronger than using one method only (Johnson & Onwuegbuzie, 2004). Table 1 shows the positioning and method of the research. The required information is obtained by: scanning literature and previous studies, consulting background documents of the institutions, to interview twenty employees and collecting school data from statistical databases ('www.schoolvinden.nl', 'www.venstersopverantwoording.nl' 'schoolvo.nl' and 'www.10000scholen.nl').

Table 1. Research positioning and method.

Research population	Data collection	Data analysis
Secondary education schools: department leaders, care coordinators, student counsellors and pedagogical specialist	<i>Quantitative</i>	Content analysis of documents; Analysis of interview transcripts using Atlas.ti 7.1
	Written data:	
	- School prospectus of participating schools 2012-2013 - Social promotion data of schools available on websites	
	<i>Qualitative</i>	Analysis of data sets
	20 half structured interviews	

3.1 Case selection

(Online) documents used in this study about the school do not contain all the information needed to answer the research question. For that reason data must also be obtained in a different way. This can be done by putting out surveys. Another possibility is to interview. Chapter 2 has shown that many factors play a role in doing research in secondary education. Factors that should be taken into account for, are: the differences between rural and urban areas, school size, different regions, and environmental factors such as parental involvement and student characteristics.

All groups of schools should be included in the research to examine it in a good way scientifically, but it is not possible to take out surveys on all secondary schools. A sample of fifty schools would be more ideal, because it still gives a representative picture of the overall population. Although it would be best for this research, it is not possible to do so. In terms of time, manpower and money it is impossible to take such a sample of schools throughout the country. Survey research or questionnaires can deal with this problem, but that ignores the purpose of the study. The goal is to gain insight into the methods and thoughts by assignment policy and student guidance. These concepts are not easily captured in questionnaires. It is thus more logical to use interviews.

On pragmatic grounds, and due to the study design, interviews requires time, money and distance to obtain, which isn't available in this study. To interview fifty schools in the Netherlands is not possible because of that. The number of schools is limited to seven, and conducting the interviews is limited primarily to the eastern region of the country.

The schools are selected on several factors. Because there are differences between rural and urban areas, it was decided to only approach schools that are located within a city. Besides, each school must offers the levels vmbo, havo and vwo on the same location during the student school career. The three levels of the same year have to be at one location (i.e. vmbo 1, havo 1 and vwo 1). It is however irrelevant if the school consists of multiple locations. As long as the same year is present in all levels at one location, than students are not forced to choose a different level than originally intended.

In the study, only the levels vmbo, havo en vwo are considered. Schools were selected by searching for a combination of “secondary education” and selected cities. Per school is determined whether it has all three levels in one location. Primarily, contact was sought via the phone number found on the school’s website. Though, after being redirected to e-mail contact twice, it is decided to contact all school departments per school, at once. This resulted in a more efficient way of working. The goal was to include seven or more schools, for which a total of fifteen are contacted per e-mail. This allowed a part of the schools to decline cooperation while still being able to include a minimum of seven schools. Week 20 to 25 are used to approach schools, create questionnaires and remind schools per e-mail. Eventually, five schools did still not respond after two reminders and three schools withdraw from the study.

Amongst the included schools, ten individuals declined participation. The reason given, for declining was ‘no time’. From the reactions received, one can conclude that the subject is of interest amongst the respondents: ‘Interesting research, though currently I lack time to help’. A schematic of the above can be found in appendix 1. Table 2 shows the cooperating schools and the number of respondents.

Table 2. Overview participating schools.

School	Setting	Environment location location Number of sites	Average number of students per school location	Number of locations	Wind direction school location	Number of interviews	Respondent gender	
							Man	Woman
Red	Collaborative Roman Catholic and Protestant Christian	Big city	716	6	East	5	4	1
Orange	Collaborative Roman Catholic and Protestant Christian	Big city	716	6	East	5	3	2
Yellow	Public	Big city	528	5	East	2	1	1
Green	Public	Medium city	842	6	East	1	.	1
Blue	Roman Catholic	Medium city	965	1	Middle	2	1	1
Indigo	Traditional public school renovation	City	1159	1	West	1	1	.
Violet	Roman Catholic	Small city	945	2	Middle east	4	3	1
						20	13	7

Several quantitative and qualitative data in the field of student assignment and student guidance are obtained. Some at school level (quantitative), through website information and at the staff level (qualitative). Interviewing of staff members with different functions, creates a clear image of the school with regard to the subjects student assignment and student guidance. It was chosen to interview staff members with the function of: division leaders, mentor, care coordinators and pedagogical specialists. A goal was set to interview at least 4 different staff members per school.

Due to the constraints in time, money and hours in this study, only seven schools are examined. The conclusions should be read in that context. After all, what applies for the selected schools, may not be generalizable for all schools.

3.2 Interviews

3.2.1 Interview question structure

A semi-structured interview is used. This interview protocol with predefined open questions, has space for deepening and deviation by the interviewer. The questions are based on existing questionnaires on student guidance and student assignment that are used in studies previously (van der Hoeve, de Boer, ten Hove, 2010; de Boer, 2009; de Boer, Bosch-Stijns, Hulsbeek, van der Molen & Stadhouders, 2005). The interviews are drafted on the basis of '*Basisboek Methoden en Technieken*' (Baarda & de Goede, 1997) and '*Basisboek Interviewen*' (Association of Research Institutes, 1989).

Student assignment and student guidance are the main parts of the interview. The aim is to have twenty interviews. At each interview, the same questionnaire is used, regardless of the position of the interviewee. During the interviews, the procedures for conducting interviews are taken into account (Baarda, de Goede & van der Meer-Middelburg, 2007; Baarda, 2006; Jansen, Steehouder & Gijzen, 2006). The results of the interviews are anonymous.

The interview starts with a general part like the function and name of the person. The second part 'student assignment' takes a closer look of the assignment policy of the school, the transfer of students and differences between them. The third and final part 'student guidance' asks about the guidance policy at the school, the student monitoring system and the special guidance. The main aspects are divided into more specific questions for when a respondent doesn't know what to answer. Also, the sensitive questions are asked at the end. In this way, it is more likely that people will answer, because they actually are "prepared" to the questions because of the previous questions. The first three questions of 'General' were known in advance and are therefore not asked. The questionnaire can be found in appendix 2.

3.2.2 Interview introduction

Prior to the interviews, the purpose and the state of affairs regarding the interviews were explained: "I'm here to get acquire a closer look upon the assignment policy in secondary school. In what way the students are screened, and what the process looks like from assignment to graduation. I am particularly interested in students who do not follow the '*Koninklijke Route*': grade retention students, demotion, dropouts, promote and basically everything that does not belong to the *Koninklijke Route*". Permission was asked to record the interview, for later reference. The interviews were done as much as possible based upon the '*Basisboek interviewen*' (Baarda, de Goede & van der Meer-Middelburg, 2007).

3.2.3 Procedure

The parts 'assignment' and 'student guidance' at school are the main parts of this interview, if necessary, additional questions were asked. This happened only once. At the start of the individual interviews, the research objectives are explained by the researcher.

In over a month, twenty interviews were held. The times for the voluntary interviews were chosen by the respondents themselves. The interviews lasted 25 to 49 minutes. This was usually enough to get a clear image of the procedures and actions taking place at the school. Each respondent was interested in the study and its results and was willing to continue talking about the subject (after turn off audio device). This conversation sometimes led to interesting findings that are still included in the report consent of the interviewee.

The interviews took place on site. In one case, because of the distance, the interview was held by phone. This interview was not recorded and immediately after the interview typed down.

At each interview, the same questionnaire was used, regardless of the position of the interviewee. Answers were given in the experience of their field. Sometimes people knew more about student assignment than student guidance or vice versa. The answers differed in terms of coverage per question, but generally give a complete picture. It was notable that the interviewees kept talking about the two main components of the questioner, without the need of asking many questions in-between. Those subjects are daily practice of the interviewees.

During the interviews, the procedures for conducting interviews are obeyed (Baarda, de Goede & van der Meer-Middelburg, 2007; Baarda, 2006; Jansen, Steehouder & Gijsen, 2006). The written results of the interviews have been sent via email to respondents and other interested parties. The results of the interviews are anonymized per school location.

3.3 Interview process

For the interview, the Meulenberg format (1990) was chosen. With this format, all major elements have emerged in an ordered way, to come to an organized and stylized representation of the interview. Parts that are covered in the Meulenberg format (1990) are shown in table 3. Information regarding assignment and student guidance are obtained through interviews.

Table 3. Format of Meulenberg (1990).

	Functions
<i>Introduction</i>	- Subject - Name respondent with function and organization - Date of the interview - Duration of the interview - Place of the interview
<i>Core</i>	The course of the conversation is expressed third-person singular. If relevant, the literal statement of the informant is quoted.
<i>Occlusion</i>	- Characterizing the interview and respondent (atmosphere, behaviour) - Remarks with over reliability and en accuracy of information - Eventual further appointments

3.4 Quantitative data collection

3.4.1 Assignment and Guidance policy

In addition to the interviews, published information about the schools on the subject of assignment and student guidance are collected from websites or obtained directly from the school. Sometimes respondents sent additional information by e-mail, which is also used for the analysis.

3.4.2 Student numbers per location

The dependent variables pro- and demotion, grade retention and graduation rates are obtained through the websites 'www.schoolvinden.nl', 'www.venstersopverantwoording.nl' and 'www.10000scholen.nl.'

3.5 Data analysis

3.5.1 Interviews

The interviews are recorded with permission and processed into transcripts. These are analysed on paper and then coded in Atlas.ti version 7.1. This way, the 20 transcripts are looked at twice, in a different manner. The data is anonymized while entering into Atlas.ti.

Open coding will be used to identify the key fragments of the transcripts for the analysis of the transcripts. The codes, as shown in table 4, are used. They are made without distinguishing between independent and dependent variables.

The axial coding method is then used to organize the important interview fragments of the independent and dependent variables. The codes of the dependent variables are coloured red. The independent variable codes are purple.

After this, selective coding is used to cluster connections between different categories (Boeije, 2005).

For this research part, also co-encoding has been used (Boeije, 2005). Figure 3 shows how often the code has been used. Between the braces are a: the number of ratios under a code, and b: the number of codes where this code is connected. So it can be that the subject 'huisbezoek' is mentioned only once and is associated with a code. The larger the font, the more quotes hanging underneath.

If additions are found in quantitative data, this is also included in the thesis. Results of the qualitative data are arranged and placed in relation to the literature references in the previous chapter. In the results quotations from the interviews are included in order to increase transparency. The effects of this are elaborated in the next chapter.

Tabel 4. Interview coding.

HU:	20 interviews
Date/Time:	2013-09-27 11:48:30
Plaatsingsbeleid feit	
Plaatsing mening	
Warme overdracht	
Verschil in plaatsing tussen	
School/ouders/leerkracht	
Terugkoppeling/feedback PO	
Druk ouders	
Huisbezoek	
Betrokkenheid ouders	
Vmbo te min	
Opstroom	
Passend onderwijs	
Gedragverandering docent	
Didactische verandering docent	
Absentie	
LOB (traject)	
Overgangsregelingen leerling niveau	
Mentaliteit leerlingen	
3e Klas	
Voorbeeld volle klas	
Overkoepelend plaatsingscomité zorgll.	
Overgang leerlingen po - vo	
Sociale media in/en school	
Voorbeeld leerlingen(problemen)	
Afstroom	
Leerlingvolgsysteem feit	
Leerlingvolgsysteem mening	
Leerlingvolgsysteem analoog/vroeger	
Beleid leerlingvolgsysteem	
Mentor systeem	
Begeleiding door docent/mentor	
Leerlingbegeleiding feit	
Leerlingenbegeleiding mening	
Leerlingbegeleiding studie	
Handelingsplan/lijs	
Doorstroom	
Stapelen	

Plaatsingsbeleid feit {69-2} Plaatsing mening {34-1}

Warme overdracht {7-3} Verschil in plaatsing tussen school/ouders/leerkracht {16-1} Terugkoppeling / feedback PO {8-3}

Druk ouders {35-3} Huisbezoek {1-1} Betrokkenheid Ouders {17-2} VMBO te min {3-3} Opstroom {15-2}

Passend Onderwijs {19-2} Gedragsverandering docent {18-1} Didactische verandering docent {11-2} Absentie {4-2}

LOB (traject) {6-3} Overgangsregelingen leerlingniveau {4-1} **Mentaliteit leerlingen {32-3}** 3e klas {3-2} Voorbeeld volle klas {7-3}

Overkoepelend plaatsingscomité zorgll. {3-0} Overgang leerlingen po - vo {3-2} Social media in/en school {6-1}

Voorbeeld leerlingen(problemen) {20-1} **Afstroom {32-5}** **Leerlingvolgsysteem feit {32-4}**

Leerlingvolgsysteem mening {10-2} Leerlingvolgsysteem analoog/vroeger {14-4} Beleid leerlingvolgsysteem {10-1}

Mentor systeem {30-4} **Begeleiding door docent/mentor {25-4}**

Leerlingbegeleiding feit {56-1}

Leerlingenbegeleiding mening {47-2} Leerlingbegeleiding studie {19-2}

Handelingsplan/lijst {7-2} **Doorstroom {37-2}** Stapelen {7-1}

Figure 3 - Number of times that codes are referred to as.

3.5.2 Quantitative data

School data regarding pro- and demotion, social promotion and grade retention, are acquired via the website of the Inspection, www.10000scholen.nl, www.schoolvo.nl and www.statline.cbs.nl.

The national average is used to compare schools, to review if schools perform above or below national average. The various components are divided into *onderbouw* and *bovenbouw*.

For the part '*onderbouw*', not only social promotion data is looked at (providing information about the pro- and demotion as well as dropouts and grade retention in the years 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011) and data from primary schools advice in the third year (this says something about the assignment, in 2010-2011), but also data is obtained from the interviews.

The part '*bovenbouw*' contains social promotion information of the *bovenbouw* (providing information about the pro- and demotion as well as dropouts and grade retention in the years 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011), the graduation rates (for the years 2009-2010, 2010-2011 and 2011-2012) and data obtained from the interviews. The graduation rates are rounded to whole numbers.

3.6 Conclusion

The study design was carried out to obtain quantitative and qualitative data in the field of student assignment and guiding students. This happened at school level (quantitative), through website information and at staff member level (qualitative) by interviewing division leaders, care coordinators, student leaders and pedagogical specialists. The results of this investigation will be described in the following chapter.

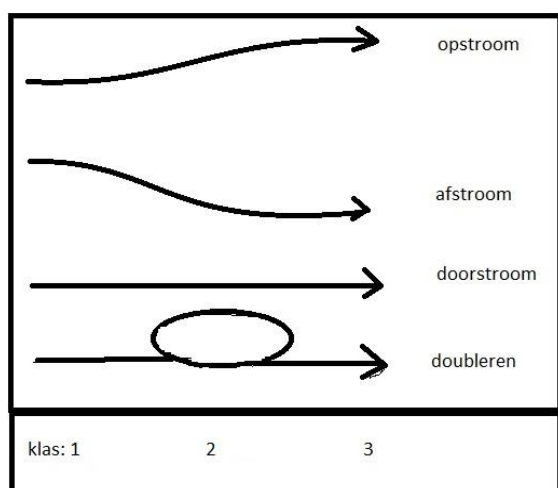
4. Results

This section describes the School data about assignment policy and student guidance for students at the seven schools. The results are based on information the school has made available through the websites, on paper or in the interviews. In this chapter vmbo is understood to mean vmbo(G)T.

4.1. School data

This section provides answers to the third and fourth sub question: ‘What effects, taking into account student’s pro- and demotion, as well as grade retention, can be attributed to the assignment policy and student guidance in the secondary education?’ and: ‘In what way can the social promotion of students in the secondary education be fostered, considering student’s pro- and demotion, as well as grade retention?’

4.1.1 Onderbouw

Figuur 4 - Schematical view of social promotion class 1-3.

Nationally, 50% of the students remains at vmbo and vwo, at the level where they were originally assigned. Only students with havo advice change more frequently and remain on the same level in 40% of the cases.

Only School Blue scores above the national average on all three levels. Looking at column vmbo, School Green (72% on the same level as in the first class) and School Orange (21% still at the same level as in the first class) jump out. The havo column shows a striking difference. In School Violet, 11% is still at havo level, while other schools show rates of around 40% or higher. The column vwo shows no remarkable differences. It is interesting to compare these numbers to grade retention in the first three years.

This section discusses the social promotion of students from the advice given in their final (eight) year of primary School to the advice given in their third year of secondary School. The promotion, demotion, social promotion and grade retention of students in grade 3 are viewed as shown in Figure 4.

First, this section will look at differences between schools, by comparing the current assignment of students in the third grade with their expected assignment (Table 5). The table takes into account grade retention, but no promotion or demotion.

Table 5 - percentage students in third grade still following original advice 2010-2011.

	vmbo	havo	vwo
Nationally¹	53%	40%	52%
Red	38% ↓	40% =	49% ↓
Orange	21% ↓	41% ↑	53% ↑
Yellow	50% ↓	56% ↑	54% ↑
Green	72% ↑	66% ↑	41% ↓
Blue	64% ↑	49% ↑	53% ↑
Indigo	54% ↑	39% ↓	52% =
Violet	27% ↓	11% ↓	N.A.

¹ National data (used in this study) originate from 'www.scholenvo.nl', consisting of schools that possess the locations: vmbo, havo and vwo.

Table 6 - Social promotion onderbouw in 3 study years.

	level	2008-2009	2009-2010	2010-2011
Nationally	Vmbo	97	96	96
	Havo	93	93	92
	Vwo	98	99	98
Red	Vmbo	100	↑ 96 =	100 ↑
	Havo	98	↑ 96 ↑	98 ↑
	Vwo	98	= 100 ↑	99 ↑
Orange	Vmbo	97	= 100 ↑	97 ↑
	Havo	96	↑ 93 =	93 ↑
	Vwo	100	↑ 100 ↑	95 ↓
Yellow	Vmbo	98	↑ 100 ↑	100 ↑
	Havo	99	↑ 94 ↑	100 ↑
	Vwo	100	↑ 100 ↑	100 ↑
Green	Vmbo	99	↑ 100 ↑	100 ↑
	Havo	100	↑ 100 ↑	100 ↑
	Vwo	100	↑ 100 ↑	100 ↑
Blauw	Vmbo	99	↑ 96 =	98 ↑
	Havo	100	↑ 100 ↑	98 ↑
	Vwo	100	↑ 100 ↑	100 ↑
Indigo	Vmbo	91	↓ 91 ↓	92 ↓
	Havo	96	↑ 96 ↑	96 ↑
	Vwo	99	↑ 99 =	99 ↑
Violet	Vmbo	96	↓ 96 =	98 ↑
	Havo	97	↓ 99 ↑	99 ↑
	Vwo	NA	NA	NA

Table 6 shows the percentage of students reaching the third grade without grade retention, compared by type of School, three levels (vmbo, havo, vwo) and nationally, over the years 2008-2009, 2009-2010 and 2010-2011. 100% Social promotion in the *onderbouw* means all students at that level have made it to class three without repetition. Promotion and demotion are not shown. Nationally, over these three years, the social promotion rate is well above 90%. The sample schools show a similar picture. In fact, the selected schools often score higher than the national average. The sample schools have a very low percentage of repeaters in the *onderbouw*. Students do move on, but mostly to different levels. It is interesting, then, to see if students are being promoted more than being demoted.

Table 7 shows the percentages of promotion and demotion per sample school for the year 2010-2011. Due to a technical defect, some of School Violet's data is untraceable.

If a student is assigned in a havo/vwo class, but tests on havo level, it can be the case that the student chooses havo the next year. This doesn't fall under the definition of demotion. Because of that, only switching to another level is considered in the data and the social promotion havo/vwo and vmbo/havo is not included. The lower the percentage shown, the fewer students demote.

Nationally, there is a lot of movement from havo to vmbo (26%). At five sample schools (except from Green and Yellow) fewer students

demote. School Violet, with 12%, has very little demotion to vmbo, and school Yellow has a lot of demotion (41%). Interesting is the demotion from vwo to havo on the schools Orange and Yellow; these are far above the national average of 10%.

Nationally, 4% flows from vmbo to havo and 19% from havo to vwo. The promotion of vmbo to havo fluctuates between about 4% (school Orange, Green and Violet) and around 16% (schools, Red, Yellow, Blue, Indigo). All sample schools promote more students than the national average. Four

schools (Red, Orange, Yellow, Green) promote more students from havo to vwo than the national average. In schools Indigo and Blue fewer students promote from havo to vwo compared to other schools and the national average. School Red and school Yellow have the highest percentage in both promotion columns. School Yellow also has the highest percentage in demotion. Overall, the students at the sample schools are promoted more often than they are demoted, compared to the national averages.

Table 7 - Promotion and demotion percentages over 2010-2011.

3 grade level compared to application advice	Demotion					Promotion		
	vwo to havo	havo/ vwo	havo to vmbo	vmbo/ havo to vmbo	vmbo/ havo to havo	vmbo to havo	havo to vwo	havo/ vwo
		to havo	vmbo	vmbo				to vwo
Nationally	10%	26%	26%	19%	9%	4%	19%	25%
Red	8% ↑	24% ↑	25% ↑	26% ↓	14% ↓	15% ↓	49% ↓	30% ↓
Orange	24% ↓	22% ↑	18% ↑	28% ↓	7% ↑	6% ↓	35% ↓	13% ↑
Yellow	26% ↓	X	41% ↓	X	X	18% ↓	46% ↓	X
Green	11% ↓	19% ↑	28% ↓	X	X	5% ↓	35% ↓	24% ↑
Blue	6% ↑	17% ↑	20% ↑	27% ↓	15% ↓	13% ↓	11% ↑	25% =
Indigo	11% ↓	17% ↑	21% ↑	25% ↓	17% ↓	17% ↓	15% ↑	32% ↓
Violet	6% ↑	71% ↓	12% ↑	27% ↓	6% ↑	6% ↓	N.A.	N.A.

4.1.2 Bovenbouw

This section looks at the promotion, demotion, social promotion and grade retention of students in grade 4-6, as shown schematically in Figure 5.

Table 8 shows the percentage of students who complete those grades without retention. 100% Social promotion means that all students meet their graduation from grade 3 without delay. Because not all locations offer vmbo in the third and fourth years, only schools where this is the case are mentioned.

Nationally seen, the social promotion in the *bovenbouw* over the years is about 60%. The sample schools differ in terms of percentages, with a few exceptional downwards (havo at Orange school in 2008-2009 and vwo on the Red school in 2009-2010) and some upwards (several schools that score in the 70%). School Indigo shows stability on both levels with a more or less steady social promotion over the three years.

CBS reports on statline.cbs.nl that "in 2011-2012 there are stringent test requirements for the schools. This could negatively influence the graduation rates for havo, vwo, and vmbo." The national average for vmbo and vwo decreases over the years by about 5%. For havo this more or less remains the same (87%). Most schools have a lower success rate in 2011-2012 compared to the previous years. The last testing year 2011-2012, with stricter requirements, has presumably influenced these schools. The schools Orange and Green both had a higher success rate than the national average in that year. School Indigo scores lower than the national average all three years, which is contrary to the high social

promotion rates of the previous table. vmbo School department Violet jumps out with a 5% higher success rate than the previous year.

Tabel 8 – Social promotion of the bovenbouw over 3 years.

	level	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011
Nationally	havo	63	61	59
	vwo	64	60	58
Rood	havo	52 ↓	50 ↓	62 ↑
	vwo	64 =	47 ↓	55 ↓
Oranje	havo	39 ↓	67 ↑	65 ↑
	vwo	66 ↑	67 ↑	72 ↑
Geel	havo	63 =	58 ↓	50 ↓
	vwo	57 ↓	59 ↓	53 ↓
Groen	havo	72 ↑	61 =	55 ↓
	vwo	56 ↓	59 ↓	59 ↑
Blauw	havo	68 ↑	60 ↓	62 ↑
	vwo	78 ↑	63 ↑	57 ↓
Indigo	havo	78 ↑	74 ↑	73 ↑
	vwo	68 ↑	73 ↑	70 ↑
Violet	havo	71 ↑	60 ↓	52 ↓
	vwo	78 ↑	67 ↑	58 =

4.1.3 Conclusion

In the sample schools, about 50% of secondary School students still follow vwo in class 3. The results for havo and vmbo are more differentiated and differ a lot per sample School. In the *onderbouw* is a high social promotion. The *bovenbouw* shows a different picture, with the highest rate of social promotion only 78% at three different schools (Blue, Indigo and Violet) and large differences between the sample schools. Nationally, there is a lot of movement in the demotion from havo to vmbo (10%) and vwo to havo (26%). Generally seen, the sample schools' mean come close to the nationally percentages. Nationally, 4% flows from vmbo to havo and 19% from havo to vwo. All sample schools promote more students than the national average. The schools Red and Yellow percentually promote the most students. School Yellow also has percentually seen, the most demotion.

Exam year 2011-2012 seems to have been a tough one, as predicted by the CBS. The schools score below national average probably haven't anticipated this change as much as schools Orange and Green, who scored above the national average.

4.2 Independent variable assignment policy

This section will give an answer to the first sub question: 'How, in practice, does the assignment policy

in the secondary education work?' the data for this can be found in annex 4.

The answer to the 1st part of the question is as follows. It appears to be of great importance whether the sample schools can assign students themselves or rely on the advice of the primary School. Based on this issue, the schools can be divided into two types. Schools Red, Orange, Yellow, Green and Violet depend on the advice given by the School, which is decisive. Schools Indigo and Blue and decide where the student is assigned. On those two schools, less stress is present with regard to the applications. They also spend less time between secondary and primary School because meetings occurs once. The flow in the *onderbouw* says nothing about the assignment policy. However, the social promotion in the *bovenbouw* shows that schools that assign themselves do have a higher social promotion in comparison with other schools and the national average.

Tabel 9 - Slagingspercentages over drie jaren.

	Level	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012
Nationally	Vmbo	95	94	90
	Havo	87	87	87
	Vwo	91	90	87
Red	Havo	83 ↓	84 ↓	75 ↓
	Vwo	87 ↓	94 ↑	86 ↓
Orange	Havo	90 ↑	93 ↑	92 ↑
	Vwo	87 ↓	98 ↑	95 ↑
Yellow	Havo	84 ↓	83 ↓	79 ↓
	Vwo	87 ↓	93 ↑	74 ↓
Green	Havo	93 ↑	90 ↑	92 ↑
	Vwo	97 ↑	88 ↓	88 ↑
Blue	Vmbo	88 ↓	88 ↓	85 ↓
	Havo	85 ↓	89 ↑	88 ↑
	Vwo	100 ↑	96 ↑	63 ↓
Indigo	Vmbo	87 ↓	89 ↓	89 ↓
	Havo	84 ↓	85 ↓	84 ↓
	Vwo	84 ↓	84 ↓	81 ↓
Violet	Vmbo	99 ↑	98 ↑	96 ↑
	Havo	79 ↓	77 ↓	82 ↓
	Vwo	86 ↓	90 =	77 ↓

4.3 Independent variable student guidance

This section answers the second sub-question: 'How is the student coaching in the secondary education arranged?' the data for this can be found in annex 5.

The answer to the second part of the question is as follows. Guidance on each sample School consists of a care coordinator, with several student counsellors, unless they are whittled down (as is the case in the Schools Red and Orange) and each class has their own mentor. This is the same at all Schools. The number of care coordinators is also in proportion to the number of students.

There is a distinction in how care coordinators are deployed. In the first class, in the *onderbouw* or the *bovenbouw*, per track or per study year. In all Schools the mentor is responsible for the student and the first point of contact. In the *onderbouw*, mentor students have joint classes, in the *bovenbouw* this shifts to individual counselling, more focused on follow-up study and LOB. It is important that the mentor signals signals of students and passes this on. The mentor is with that the most important person for care guidance. An increasing signalling function lies upon the shoulders of mentors and teachers. Most respondents indicate they adhere to the principle that every teacher should be able to be a mentor, although they do not always stand behind that. In that case, for

the first classes the best mentors are selected. The rest is used for the other classes. Good mentors are also used in "difficult" classes such as 4 and 5 havo, those mentors often will guide the class in the next grade.

Schools claim to be properly in the care guidance component. Only School Green has not discussed this subject in the interview. When mentor guidance is not sufficient, or the problem is bigger than expected, the student is logged into the care team. This contains mostly the care coordinator, a psychologist and/or pedagogical specialist and student counsellors. The care coordinator oversees the whole range of guidance in the school or his school track and takes place in the health care team. This team is aimed at addressing questions related to guidance for students, brought in by mentors. If the care team cannot answer the request for help, then the *locatiebrede* care advisory team (ZAT) is available which will examine the case further. In this team, also external agencies such as child welfare, the police, paediatrician and a child psychologist are available. The

student guidance has evolved over the years to more severe problems. Also is guidance needed more on vmbo than on havo/vwo (all schools mention this).

5. Analysis and conclusion

5.1 Analysis

This chapter analyses the data obtained from the interviews and the school data, to find an answer to the secondary questions. The table in Annex 3 illustrates per school, per topic in a schematic way, what is said in the interviews.

Respondents report that the teacher of the primary school not always base his opinion on the Cito-test, but also to a large extent on the 'soft' side of the student. Department leaders take the view that if a student in the 8 years of his primary school and his career has not shown performance, he actually isn't capable to. A good attitude is not enough to assign him at a higher level. You get the most out of examination. This experience is confirmed every time by the percentage of demotion and grade retention.

It is of interest that school Violet, of all sample schools shows the lowest promotion and demotion figures, what indicates good assignment, without determining the assignment themselves. School Violet has produced a document for primary schools that gives teachers better insight into the level of students on a certain track. As De Boer, Bosch-Stijns, Hulsbeek, van der Molen, Stadhouders-Hamoen and Steenbergen-Penterman (2006) have indicated, knowing each other's policy is of great importance for the student transfer. The interviews show that schools with a lot of contact between primary and secondary education, the transfer is experienced as 'better'. By being aware of each other's policy it is easier to deal with subjects of interest. As an example, a respondent marks students who are positioned too high, and feeds this back to the primary schools to inform them of their incorrect choice. Schools Blue and Indigo, which are allowed to assign students themselves, have an instrument available to prevent an apparently disadvantageous assignment. It is of interest that during the interviews with schools Indigo and Blue contact with the primary schools has not been the subject of conversation. The remaining schools report that they put in a lot of time and effort, because primary schools find it difficult to determine the correct level (school Violet). Schools Red, Orange and Yellow spend more time with teachers who assign students to high (partly due to pressure by the parents); or teachers that have more confidence in a student than becomes apparent from tests; or by teachers who are not full-time in the class, substitute or be replaced with maternity leave and not know the students well. For the schools Red, Orange and Yellow applies, that students in 3 and 4 vmbo go to a jointly vmbo on a single location. This school is not highly recommended so parents would prefer their child not to go there. The pressure from the parents to get their child at least on havo is high.

Schools Red and Orange take this into account by careful assigning. Dekker, van Esch, van Leenen and Krooneman (2008) indicate that the prudent assignment of students must be prevented, even if students can always stream up, they have a greater chance on demotion (Onderwijsraad, 2010; Dekker, van Esch, van Leenen & Krooneman 2008). Prudent placing is what happens especially in schools Red and Orange with students whose opinion of the primary school does not correspond to the Cito-score or to the Cito tracking system. Students shall be carefully assigned so that they do not demote. Compared with the other sample schools and the national average it strikes that both schools have a very high promotion from havo to vwo. School Orange has a high demotion from vwo to havo

(24%) and school Red a high demotion from havo to vmbo (25%). School Red indicates this itself. Students in havo 3 stop working because there is no choice to be made anymore between vmbo and havo.

Prudent placing does not lead to less demotion in 2010-2011 compared to the other schools and rural, but does lead to a high percentage of promotion. Interesting, because the schools that assign students them self (Blue and Indigo) show lower promotion figures, but the same demotion figures. It appears that on the basis of this information students get faster in assigned if there is no careful assignment. That could mean that the observation of respondents that there is a lot of demotion load by the high advice, could have another cause. This is supported by a respondent of school Red indicating that students who got a vmbo advice but were assigned on havo, not all repeated a class. Also, on the basis of the data it cannot be said that the students who are assigned carefully are those who stream up or demote.

In general 11%-12% of the students does not reach the recommended training level (Mulder, Roeleveld & Vierke, 2007; Steenbekkers & Vermeij, 2013). This might be caused by having no motivation. The problem is such that it results in demotion and grade retention. Although most repeating is in 3 havo, there are many boys who demote from vwo to havo. If girls repeat a class it is at the end of vwo, because they have worked very hard but they are really just not be able to deliver. Boys often do nothing what makes they demote, often from vwo to havo. The Inspectorate of Education (2010) states that the grade retention is detrimental to the student. They get no specific help, but a repetition of the program; also the parts they do well in. It doesn't motivate, in any case.

Depending on the grade year and customization 10% to 18% of the students perform less than they could. This is evident from the "they do nothing and they achieve it" comments in the interviews to come forward. In particular state of mind is an important indicator of performance (Kuyper & van der Werf, 2012). This is also reflected in the interviews. At school Violet it is possible to take classes on a different level. However, this leads to organizational problems, also because it is used often.

In each interview it was apparent that the department leader has to deal with, or is the organizer of the student assignment. On the basis of information available by the primary school, they can make a good estimation of what a student in secondary education can handle. They see the results of the primary school advices on a daily basis. The view that secondary schools should determine the level of the student is unanimously shared, although the assignment is also good as the teacher of group 8 of the primary school not only, but together with the director of the school and personal escort deliver an opinion. The secondary education agrees in all cases with the recommendation of the primary school then.

The pedagogical specialists indicate that the records often are not complete. They plea for a writing instead of a talk with the primary school teacher. Staff responsible for the transfer are often not trained in the interpretation of the student's track record.

The way in which the sample schools have organized classes in the *onderbouw*, has nothing to say for the grade retention, the promotion or demotion. With regard to these figures there is no clear picture. Whether students sit in a homogeneous bridge year, two years in *dakpanklas* (different levels in one year), or one year in a *dakpanklas* and the second year in a separate level, doesn't seem to influence the flow in these schools. The sample schools have little to no grade retention in the *onderbouw*. The *bovenbouw* shows another image with much higher percentages of grade retention. These percentages demonstrate also large differences per year per school. As school Blue and Violet say: 'students in the 1st class are highly motivated. It becomes less in the 2nd and 3rd class, and relives only until the graduating is in sight'. What is evident is that the schools that can assign students

themselves (Blue and Indigo) have a higher flow in the *bovenbouw*. They also have less promotion from havo to vwo in the *onderbouw* compared to the other schools and the national average. This doesn't account for success rates. School Indigo has lower success rates than the other sample schools. School Blue scores about the same as the other schools. The success rates are not likely to be the result of the manner in which students are assigned.

Schools focus on mentorship in a different way. School Red chooses small mentor classes. Also school Orange does this, but fills this in with mentors accompanying class 4 to class 5/6 and choose the best mentors for the first classes. School Yellow indicates that mentors should be able to be mentor here without having to provide additional guidance. School Green offers twin-mentors for new tutors or mentors who find it difficult to mentor. School Blue believes that new teachers may only be mentor when their education is in order. In addition, the best mentors are selected for the first classes and when a teacher doesn't want to be a mentor, other tasks for this person are sought, e.g. as exam coordinator. In the *bovenbouw* mentors come along with the students to the following class. Students may choose a mentor here. School Indigo has next to mentors in class 1 and 2, also student mentors from the *bovenbouw*. School Violet has mentors in class 1 lifting with the students to class 2. The best mentors in different schools are deployed on the lowest and highest classes. The other mentors are assigned to the classes in between. It is noteworthy that many respondents indicate that teachers should be able to be a mentor in principle, even though they know that there is a difference in quality. Teachers are generally applied as mentor, even when missing the didactic quality. It appears to be good practice when the best mentors are deployed in the lowest and highest classes. The problem is, however, that students in the classes where 'remaining' mentors mentor, grade retention occurs the most. It seems that motivation for school is also partly determined by the mentor. Remarkable is that at school Blue the mentor may be chosen by the student itself and that the flow in the *bovenbouw* is the highest here.

On all sample schools the mentor is the first point of contact. If the student with a problem visits the mentor, or the mentor notices something, the student gets appropriate assistance whether by the mentor himself, or in more severe cases carried out by the student- or care coordinator. This "mentor-route" exists especially clear on paper, because respondents indicate that the implementation is not always so. Respondents indicate that tutors do not always see everything, or see things but do not pass them, or aren't well enough trained didactically. There is, according to the respondents still a lot of work to do. Because the mentor in all sample schools becomes increasingly important, it is essential to give more attention to their training.

Mentors and teachers in all schools must keep up with the student tracking system. Discussions with students, absences and figures should all be in there. Respondents indicated that teachers find this generally too much administration and often do not have time. All schools indicate that the information in the student tracking system or in the folders is far from complete (not discussed at school Green).

In terms of anti-stay-down the approach of school Violet is probably good. The grade retention percentage decreases, the promotion and demotion percentages are the lowest of all sample schools and the national average. Years back the policy with regard to flow has changed. Since a few years selection is more stringent and students are better monitored with regard to absences.

Demotion exists, in particular, on 3 havo, and grade retention is also a major problem there. This is experienced as the largest bottleneck on schools with respect to grade retention. Students in 1 and 2 vmbo/havo who have worked very hard get caught up here. They do not succeed, repeat or continue on vmbo. School Violet has improved here by a more stringent selection process. For

havo/vwo the Cito-score has increased from 537 to 540 and in the 2nd grade there is a test for all classes. In former years many grade retentions were common practice in the 3rd class; they disappeared now for a large part. Students are assigned more to the correct level. This is also the intention for havo. So there are less students going to havo and more to vmbo, but this year 90% on havo has succeeded. The number of grade retentions has decreased and we see more exam directed tests. In 4 havo everything counts for 20% and in 5 havo everything for 80%. We always had student procrastination, but that is much less now. I notice students start really faster and more seriously with the curriculum. The impact of school Violet seems to have effect after tightening the rules. The percentage of students that promotes from vmbo to havo is remarkably low here (6%).

There is a shift of levels. More and more students are attending school at havo and vwo on the sample schools. In contrast the success rates decrease (Inspectorate of Education, 2012; Steenbekkers & Vermeij, 2013). This is acknowledged by several respondents. Figures show that 2011-2012 was a year of less successful candidates, but it can also be a result of the more stringent requirements for the baccalaureate, as the CBS said. School Violet is doing well, despite the fact that this school scores under the national average; in the more stringent year the success rate increased from 77% to 82%. That may have to do with the stricter rules which were introduced by the school a few years back to reduce the number of students who grade retained or wanted to promote from vmbo to havo. However, this does not explain why the other schools (except Blue) in that year do less well in relation to school Violet. It may be so that the demands on the final examinations be carried out too quickly. The school cannot take enough action to account for the custom requirements.

School Blue has higher success rates, this may be because they are allowed to assign students themselves. School Indigo also can assign students, but scores less. That could be due to the vision of the school, which is not based on religious or public grounds. This vision is more aimed on students and less based on grades.

The respondents also note a difference in the students themselves. The attitude of mind has changed. Apprentices are not used anymore to make mistakes, and parents/teachers resolve many things for the student. In addition, many respondents notice that students see school as a side issue or do not feel like it. This problem occurs mainly on intelligent boys, lack of motivation occurs on both boys and girls. 'Sometimes it can be that a student is a lazy bastard, but if you let him repeat, he really doesn't do anything! Then you better force him to promote.'

Within the class, the differences between students get often still too little attention. The program of differentiation for students may result more than before that they find in education what suits them. This requires, however, reconciliation and customization, with fragmentation as a result (Inspectorate of Education, 2012). Almost every respondent mentioned the impossibility of differentiation when a few special need students participate in a class. By cutbacks, the arrival of the *passend onderwijs* and larger classes, it is increasingly difficult to give attention to individuals.

There is little overlay between the procedure in havo 3 and the more specialist attitude in the *bovenbouw* of havo 4 (Dekker, van Esch, van Leenen, Krooneman, 2008). The social promotion of 3 to 4 havo is therefore a large problem in many schools. Data that support that the social promotion in the *bovenbouw* is much lower than in the *onderbouw*. Social promotion rules are in all cases increased, especially after graduation from 4 vmbo following 4 havo. The reason for students to continue on havo was often to delay the choice for follow-up education. A few schools demand a higher general mark and motivation because of that.

Improve of care will be mainly in the *schooloverkoepelende* communication. The aim is to have a clear view: who needs to know about this problem? Sometimes students exchange schools and

there is something wrong that is not observed. That must be investigated, and preferably be identified earlier.

5.2 Conclusion on sub questions

The following conclusions are coming from the research that is carried out on the seven secondary schools.

1. *How, in practice, does the assignment policy in the secondary education work?*

The assignment policy between schools largely corresponds. Schools view the notifications of students in teams, divide them and visit the teacher of group 8 to have a conversation about the student advice. Around 85% of the notifications are without problems, the others are examined and discussed again. This can be time consuming; on school Red, one student was discussed five times, before the assignment.

School Blue and Indigo assign students themselves. The other schools (Red, Orange, Yellow, Green and Violet) are dependent on the advice of the primary school. It is important to see how the opinion of the advice has been formed.

If primary schools take into account the test results and the impression of the primary student (soft edges) for the opinion, a whole image of the student comes forth. It is important that student data is correctly interpreted. Incorrect interpretation of student data leads to incorrect assignment.

If the primary school opinion is based on joint consultation between the headmasters, teacher of group 8 and the internal counsellor than the advice is a good one.

A primary school has the possibility to give better advice when they get feedback on previously subscribed students and see the progress of the education track followed. For example, teachers of the primary education have better insight in appropriate levels for future student assignments.

The schools who assign student themselves have a higher social promotion in the *bovenbouw* compared with the other schools and the national average.

Secondary schools are adversely assessed if they have students who demote, while primary schools are assessed on the height of the output. These are conflicting interests.

School Red and Orange assign students carefully, this does however not lead to lower demotion percentages, but to a higher percentage of promotion. It is not known whether the students who are assigned carefully, are the same as the promoters.

The respondents say that demotion on one hand is the pressure from parents to teachers to pursue their child to assign higher. The school sometimes agrees with the opinion of the primary school out of self-interest. When parents are not or the school students otherwise assign at a different school. The stricter the admissions policy, the less students will assign to their school.

2. *How is the student coaching in the secondary education arranged?*

Student guidance on each sample school consists of care coordinator, included various student counsellors, except on school Red and Orange, where these have been whittled down. In addition, there are tutors in all schools per class. The schools are using SOM or Magister as a student tracking system. The number of care coordinators is in proportion to the number of students. There is clarity in the structure, but differences in the implementation. There is distinction in the way in which care coordinators are used: per *onderbouw/bovenbouw*, per track or per study year. There are also schools who have an additional overall care coordinator. The other care coordinators will discuss their students with special needs with them.

The mentor is responsible for the student and is the first single point of contact and contact point in all schools. In the lower structure this translates to joint mentor classes, in the *bovenbouw* this shifts to individual guidance, more focused on study and LOB. It is important that the mentor detects and passes the necessary care needed. The mentor is the gateway to care guidance. More and more

the mentors and teachers become gatekeepers in the school. The majority of respondents indicate that each teacher should be a mentor also, although they themselves do not always agree.

Mentors can be deployed in different ways. There are schools in which the best mentors mentor the first and the graduation classes. The other mentors are assigned to the other classes. Also best mentors are used on 'difficult' classes such as 4 and 5 havo. On other schools students choose mentors which will guide them to the graduation year. Another way is to work with smaller mentor classes in which 12 to 14 students are assigned. There is one school that allows the students from the *bovenbouw* to choose their own mentor from the available mentors. Not every school chooses every teacher as a mentor. Teachers who are new to school are spared the first years, to organize their education. Sometimes *duomentoraten* are formed for new mentors who might have difficulty with it. One school has beside teacher mentors, also student mentors: students from the highest classes are deployed as student mentor in class 1 and 2.

Registration of the student tracking system is for all sample schools depending on the way the teacher works with it. All schools experience communication problems in care guidance except for school Green and Blue. This varies from transferring students with problems to the care-coordinate by the mentor, to the lack of feedback to treat of resolved problems. Respondents indicate time and a lack of working hours the debt of this.

Nevertheless, all schools claim to be good at the care guidance subject. Only on school Green is not spoken about this. If mentor guidance is not sufficient, or the problem is bigger, the student is assigned in the care team. In here often the care coordinator, a psychologist and/or pedagogical specialists and student counsellors take place. The care coordinator oversees the whole of care guidance in the school and has a seat in the health care team - a department or location broad consultation, aimed at dealing with questions related to care for students who needs special care. If the care team cannot answer the needs then there is a *school overkoepelend* student care team (*zorg advise team; ZAT*) available. In here, the expertise of external bodies such as youth services, the police, a paediatrician and a pedagogical specialists are present. The care guidance has shifted over the years to more severe problems. Also all schools mention that vmbo needs more care than havo/vwo.

Usual for the schools is to have report meetings with parents. School Orange has no report meetings with parents, but student consults. This is, however, only recently introduced.

3. *What effects, taking into account student's pro- and demotion, as well as grade retention, can be attributed to the assignment policy and student guidance in the secondary education?*

There are no unambiguous conclusions attached to the link between social promotion in the *onderbouw* and student assignment, because on the basis of the data of the sample schools hardly any difference is to find.

In general, the social promotion is well in class 1 and 2, here are no differences found. In the first two classes the students are motivated. In and after the third class, however, often a lack of motivation shows, and will only return around the graduation year again. Schools Blue and Indigo have, compared to the other schools and the national average, more social promotion in the *bovenbouw*. However, social promotion seems to have nothing to do with the assignment of students. Promotion is visible on all schools and mostly in the *onderbouw*. Students in the *bovenbouw* often *stapelen*, and continue at a higher educational level after graduating.

Parts that appear to be of importance to the social promotion are the assignment of students by the secondary school. Students assigned by the secondary school, result in a higher social promotion in the *bovenbouw*, and to a less promotion and the same demotion compared to secondary schools that allow the primary school to assign the students.

Feedback from the secondary school to the primary regarding the difficult of levels in that school, so that the primary school can get a clear image of the levels, seems to help. The lowest pro- and demotion numbers are on the school where the primary school assigns students, based upon a document for primary school teachers to better understand the level of education on certain track. It

is also important to not only use the Cito posttest, but also rely on the information of the Cito tracking system and to consider them as equal while assigning a student. Assign based upon student's test results gives the best chance of success. Assignment mainly on the student's 'soft sides' does not.

If students in the *bovenbouw* are given responsibilities such as the choice of a mentor or choose to grade retain versus social promote, this leads to higher social promotion in the *bovenbouw*.

Lower grade retention percentages are obtained by a more stringent selection of assignment and good monitors of students for absences.

In addition, it is important to include motivation, attitude, concentration and pace of the student to the assignment, and to allow students to pro- and demote. While guiding the student, it is importance to use the student's personal development: learning to learn, learn, learn to live.

5.3 Conclusion on main question

'How does the school's policy with regard to assignment and student guidance, influence the social promotion of students?'

Good mentorship and the (indirectly) assigning of students is likely to result in better social promotion. In general, the topic of student social promotion is very complex. There is a lot of information available from the investigation, but it is not possible to give a clear conclusion. Nevertheless, this research has received a lot of valuable information for schools.

In addition, the data collected does not provide a representative image because only urban schools and not rural schools are included. Also, only seven schools were visited, for which the results are not a national representation.

4. *'In what way can the social promotion of students in the secondary education be fostered, considering student's pro- and demotion, as well as grade retention?'*

The organization of the classes in the first grade are organized (*dakpanklas*, heterogeneous class), says nothing about the dependent factors. The schools assigning themselves indicate higher social promotion in the *bovenbouw*, but has no effect on the success rates. When students will *stapelen*: more stringent selection and a higher grade point average is necessary. There must be a change in attitudes of students. The goal is to achieve motivation. Therefore it is important to examine in what way students are committed to school. Responsibility of the student may increase the motivation of students.

This also applies to good (keeping up the) motivation of mentors in mentoring. Another point is the student tracking system: on paper, the '*mentorpoort*' works great, but in practice a lot of problems arise. For good mentoring skills and knowledge is required. Classes between the first and last year, mostly get less good mentors. Placing better mentors on those classes, might reduce the grade retention. Mentors with insufficient mentoring must be able to be trained in the mentorship. This may relate to talking, psychological knowledge, signals recognize, knowledge of the social board. In addition, it is important to know what is expected of them and what signals should be transmitted to the care team. A clear plan can be of help. Also coaching by a fixed training instructor can be a support for the mentor.

It appears to be positive for mentors of class 1 to class 2 to go with the students, as well as of class 4 to 5 in havo and 4 to 5 to 6 in vwo. For the other years a central mandatory transition for mentors to transfer students from the one to the other is needed. In here a complete student tracking system of the students is transferred to the new mentors of the class. Also of interest is that teachers themselves indicate that teachers who prefer not to be a mentor have to be given the chance to be useful otherwise, such as an exam coordinator.

As previously mentioned, lower grade retention percentages partly obtained by good monitors of students as regards absences. The appointment of a central coordinator that all absences and sick leave in the monitor and examine may prove useful. This coordinator could be attached to an informal *zorgsteunpunt* for students, where students with special needs receive help.

Schools assume that when students with problems are assisted, the student has a trust relationship with the mentor and vice versa. Students who do not dare to, or think that the problems are school related and have their offspring located on psychological/social problems, they will keep the problems to themselves. Also, such a new sort of student counsellor can help the mentors "*ontzorgen*" and can keep track of the more psycho-social area. It is important that this point of contact keeps an open nature and is not compulsory. When students can be helped on the short-term and off the rules, this can prevent bigger problems. If necessary, further action may be taken. This abutment has a preventive effect.

5.4 Discussion

Very likely there are other factors involved that explain social promotion. Investigation on the variables in this research, however, has not led to a clear practical answer.

The following parts have emerged in the interviews, but not further examined in this investigation, it is recommended to consider these further:

- To pay more attention to the tasks, knowledge, experience, training and time management of mentors; they are the first point of contact where the student is concerned and an important factor in signalling and welfare. It should not be forgotten that mentors are to be educated here.
- Research on the motivation of students in conjunction with the mentor. It is interesting to see whether there is a connection between enthusiastic students in the 1st and 2nd class and in the graduation classes, and the quality of mentors who are selected.
- A behavioural change among teachers is needed. There are teachers that explain students the substance in the same way as classical interpreted. If the student does not understand the classical way, it will also not understand it on the individual way, as the same method of explanation used. This research has not responded to the teaching methodology of teachers, but from the interviews it has emerged that this is often a stumbling block to schools, where attention is needed.

School Violet has carried out a study which shows that there are major differences in *docentenoordelen* at report meetings. It came out that teachers are not well aware on what student characteristics they base their social promotion decision. Since the teachers are the ones that take these decisions, it is important to optimize it. The way in which *docentoordelen* are formed should be reviewed in a subsequent investigation.

The respondents indicate not to know how to deal with social media. One is convinced that the progress of technology cannot be stopped at the doors of the school. iPad classes do it, in their own words, less well than regular classes, although the lessons do motivate more.

At next research focused on social promotion in secondary education, the spread in the country and different characteristics of schools should be taken into account when accessing respondents, as well as that there is an equal distribution of respondents per school. Also, there is no clarity in school data, related to the national average and promotion on student level. This makes it difficult to compare schools.

Literature

- Baarda, D., & de Goede, M. (1997). *Basisboek Methoden en Technieken - praktische handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek*. Houten: Educatieve Partners Nederland BV.
- Baarda, D., de Goede, M., & van der Meer-Middelburg, A. (2007). *Basisboek interviewen. Handleiding voor het voorbereiden en afnemen van interviews*. Houten: Wolters-Noordhoff Groningen.
- Bijker, R.A., & Haartsen, T. (2010). Hét platteland bestaat niet. *Demos*, 26,1, p. 6-8.
- Boeije, H. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Boer, G. de, Bosch-Stijns, W., Hulsbeek, M., van der Molen, W., Stadhouders-Hamoen, L., & Steenberg-Penterman (2006). *Een goede start in het voortgezet onderwijs voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Continuering van het onderwijsleerproces voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften in de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs*. Amersfoort: Landelijk Informatiepunt Hoogbegaafdheid.
- Boer, E. de (2009). *Vragenlijst Onderpresteren*. KPC Groep.
- Boer, G. de, Bosch-Stijns, W., Hulsbeek, M., Molen, W. van der & Stadhouders, L. (2005). *Een goede start in het voortgezet onderwijs voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften*. Rapportage Landelijk Informatiepunt Hoogbegaafdheid, CPS en SLO.
- Dekker, B., van Esch., W., van Leenen., H., & Krooneman, P. (2008). *Social promotion en stapelen in het onderwijs*. Amsterdam; Regioplan.
- Hoeven, J. van der & Hove, G. ten (2010). Onderpresteren onder de loep. *Onderzoeksrapportage project Beroepsidentiteit en Persoonlijkheidsontwikkeling havo-vwo 2008-2010*. Den Bosch: KPC groep.
- Inspectie van het Onderwijs (2012). *Onderwijsverslag 2010/2011. De staat van het onderwijs*. Utrecht: Inspectie van het onderwijs.
- Jansen, C., Steehouder, M., & Gijsen, M. (2006). *Professioneel communiceren*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). *Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come*. *Educational Researcher*, 33, p.14-26.
- Kerkhof, D. van, Korlaar, L., & Veens, E. (2012). *Drieluik Excellentie: Social promotion excellente leerlingen door het VO*. Den Haag: Platvorm bèta techniek.
- Kuyper, H., & van der Werf, G. (2012). *Excellente leerlingen in het voortgezet onderwijs. Schoolloopbanen, risicofactoren en keuzen*. Groningen: GION.
- Meulenberg, M. (1990). *Van vragen tot verslagen. Handleiding voor interviews*. Muiderberg: Dick Coutinho.
- Mulder, L., J. Roeleveld & H. Vierke (2007), *Onderbenutting van capaciteiten in basis- en voortgezet onderwijs. Studie*. Den Haag: Onderwijsraad.

N.A., Inspectie van het onderwijs, (2012, 28 maart). Nederlandse scholieren blijven vaker zitten. Verkregen op 10 januari, 2013, van: <http://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuwsberichten/nederlandse-scholieren-blijven-vaker-zitten.html>.

Onderwijsraad (2010). *Vroeg of laat. Advies over de vroege selectie in het Nederlandse onderwijs*. Den Haag; Onderwijsraad.

Steenbekkers, A., & Vermeij, L. (2013). *De Dorpenmonitor. Ontwikkelingen in de leefsituatie van dorpsbewoners*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Vereniging van Onderzoek Instituten (1989). *Cursusboek Interviewen*. Amsterdam: VOI.

Websites

10.000 scholen, received from www.10000scholen.nl on 31 May 2013

School VO, received from www.Schoolvo.nl on 16 June 2013

CBS, received from www.statline.cbs.nl on 20 June 2013

Annex 1. Interviews: persons, timetable, locations

/ betekent: geen reactie na 2 herinneringen

Naam	Afdeling	Interview
H. Verwer	Locatiedirecteur	/
B. de Vries	Coördinator onderbouw havo/vwo (leerjaar 1)	/
B. Koudijs	Coördinator onderbouw havo/vwo (leerjaar 2-3)	Di 29-05-2013 09:15-10:15
J.W. Nijenmanting	Coördinator bovenbouw vwo	Di 04-06-2013 10:30 – 11:30
H. Gringhuis	Coördinator bovenbouw havo	/
E. Alex	Afdelingsleider onderbouw havo/vwo	Ziet af van deelname
W. Roetenberg	Afdelingsleider vmbo	Do 23-05-2013 10:00-11:00
J. Zonjee	Afdelingsleider bovenbouw havo/vwo	Vr 31-05-2013 09:00 – 10:00
G. Floor	Orthopedagoog	05-06-2013, 09:00-10:00
R. Schulten	Afdelingsleider onderbouw vmbo/ havo	Woe 29-05-2013 16:00-17:00
E. Kamp	Afdelingsleider havo	Ma 03-06-2013 8.30-9:30
E. Gerritsen	Afdelingsleider klas 1 havo/ vwo/ vwo-plus en klas 2 vwo/vwo-plus	Ma 03-06-2013 12:00 – 13:00
R. Goossens	Locatiedirecteur	/
F. Annink	Zorgcoördinator	Vr 07-06-2013 11:30-12:30
B. Migchelbrink	Leerjaarcoördinator	Ziet af van deelname
D. Robers	Zorgcoördinator	Di 04-06-2013 16:00-17:00
T. de Sousa	Decaan havo- vwo	Woe 12-06-2013 11:00-12:00
J. Swint	Teamleider	Geen tijd
H. Neidig	Afdelingsleider vmbo	Andere zaken prioriteit
M. Flipse	Teamleider	Geen tijd
E. Bezemer	Leerlingbegeleider	Ma 24-06-2013 12:10
L. Hoeve	Zorgcoördinator	Ma 24-06-2013 12:40

J. Capel	PO-VO aansluiting	Geen tijd
Ö. Demirkol	Zorgcoördinator	Geen tijd
H. Cox	Orthopedagoog	Ma 01-07-2013 12:00
K. Oude Engberink	Leerlingbegeleider	Di 25-06-2013 10:00-11:00
W. Roseboom	1-2 vmbo	/
J. Mols	1-2-3 havo vwo gymnasium	/
W. Verhagen	1-2-3 gymnasium en vwo 3	/
I. de Wit	4+5 havo	Te druk
E. Notkamp	4+5+6 vwo	Interessant – geen tijd
H. Paf	Decaan	04-07-2013
R. Nieuwenhuizen	Afdelingsleider onderbouw	04-07-2013
S. Liptiay	Zorgcoördinator	04-07-2013
C. Wolterinck	Afdelingsleider bovenbouw havo vwo	04-07-2013
Wiggers	Zorgcoördinator personeelsbegeleider	5 onderzoeken gedaan in schooljaar- doet niet mee
J. Tromp	Afdelingsleider havo/brugklas	Tijd na 12 juli
P. Suiskens	Afdelingsleider vwo	Geen tijd
R. Linteloo	4-5 havo	Wil niet meewerken
J. van de Berg	Afdelingsleider, HB begeleider, mentor, leraar wiskunde, voorzitter zorgteam	Woensdag 19-06-2013 10:00
M. Kramer	HB begeleider	/
Gertruis college	Onderbouw coördinatoren	/
	Bovenbouw coördinatoren	/
Eckhart College	Algemeen	/
Thomas a Kempis College	Algemeen	/
Grotius College	Algemeen	/

Sent mails

Beste,

Via de website van het *Naam school* (loc. *locatiennaam*) heb ik uw emailadres gekregen. Ik doe op de UT als afstudeeronderzoek onderzoek naar de doorstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Daarbij kijk ik naar kwantitatieve gegevens enerzijds, en de visie op leerlingbegeleiding en -plaatsing van afdelingsleiders/leerlingcoördinatoren/zorgcoördinatoren/psycholoog/decaan anderzijds. Ik wil uitzoeken of doorstroom te maken kan hebben met het plaatsen danwel begeleiden van leerlingen.

(of specifiek indien de persoon eerder persoonlijk benaderd was: *14 november afgelopen jaar heb ik een interessante bijeenkomst van uw school mee mogen maken tijdens de Conferentie. Ik heb hierna even met u en gesproken over mijn afstudeeropdracht. Uw reactie was enthousiast, vandaar dat ik mail.*

Oorspronkelijk wilde ik me richten op onderpresteren, maar het afstudeeronderzoek heeft verder vorm gekregen en heeft als onderwerp doorstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Daarbij kijk ik naar kwantitatieve gegevens enerzijds, en de visie op leerlingbegeleiding en -plaatsing van afdelingsleiders/leerlingcoördinatoren/zorgcoördinatoren/psycholoog/etc anderszijds. Dit vergelijk ik over verschillende scholen.)

U valt ook in mijn categorie en daarom ben ik geïnteresseerd in wat u over dit onderwerp te zeggen heeft. Mocht u het interessant vinden mij in 30 minuten iets te vertellen over leerlingbegeleiding en leerlingplaatsing op uw school, dan hoor ik dat graag!

Natuurlijk staat hier iets tegenover! Mijn onderzoeksverslag met uw resultaten in vergelijking met de andere scholen die ik heb onderzocht.

Graag hoor ik van u,

Met vriendelijke groet,

Marjolein Benistant
Telefoonnummer

Annex 2 Interview questions

A. Algemeen

Wat is uw naam?

Op welke afdeling en school bent u werkzaam? (Havo, Atheneum, Gymnasium)

Wat is uw functie op deze school?

Hoelang werkt u in het onderwijs?

Hoeveel jaar onderwijservaring heeft u?

B. Leerlingplaatsing

B 1. Aannee

Hoe ziet het leerling plaatsingsproces of -beleid er uit op uw school? Wat zijn de essentiële stappen die worden gezet?

Op grond van welke informatie gebeurt deze selectie?

Ouders / Leerling / Onderwijskundig rapport / Overdrachtsgesprek basisschool / Informatie vanuit derdelijnszorg

Wie doet dat in vo?

Zorgcoördinator / Specialist hoogbegaafde leerlingen / Brugklascoördinator / Directielid /

Heeft het plaatsingsbeleid de afgelopen jaren bepaalde effecten gehad?

Welke veranderingen zou u in het plaatsingsbeleid willen doorvoeren? Wat zou er moeten veranderen om het effectiever te maken?

Welke problemen doen zich in uw ogen voor bij het plaatsingsbeleid?

B 2. Overdracht

Heeft uw school de doorstroming van het PO naar het VO voor leerlingen goed geregeld?

Contacten met basis en middelbare scholen in de regio over tijdspad en procedures

Vindt terugkoppeling plaats van leerlinggegevens door de VO- aan de PO-school?

Voert de school een aanname- overgangsgesprek? Met wie?

Is de school op de hoogte van het feit dat ouders wel/niet weten welke informatie tijdens het overdrachtsgesprek met de PO-school aan bod komt?

Wordt er bij de overdracht ook een onderwijskundig rapport overgedragen? Zo ja, waaruit bestaat dit rapport?

Hoe intensief en serieus wordt het plaatsingsbeleid genomen binnen de school als geheel. Ziet iedereen het nut er van in?

C. Leerlingbegeleiding

C1. Begeleiding

Wat wordt er in het schoolplan gezegd over leerlingbegeleiding?

Visie op goed onderwijs?

Visie op het leerlingbegeleiding?

Toegespitst op slimmere leerlingen?

Kunnen er aanvullingen op het reguliere curriculum worden gemaakt?

Kunnen leerlingen kunnen bij jullie op school excelleren?

Geldt dit voor alle leerlingen?

Waarop wordt excellentie gebaseerd?

Heeft de leerlingbegeleiding de afgelopen jaren bepaalde effecten gehad?

Welke veranderingen zou u in het leerlingbeleid willen doorvoeren om effectiever te maken?

Welke problemen doen zich in uw ogen voor bij leerlingbegeleiding?

C2. leerlingvolgsysteem

Kent de school een leerlingvolgsysteem?

Hoe ziet dit er op hoofdlijnen uit?

Wie zijn hiervan op de hoogte?

Weet degene die verantwoordelijk is voor deze leerlinggegevens, als ik een bepaalde zorgbehoefte blijk te hebben dit ook vertalen naar specifieke onderwijsbehoeften van mij?

Hoe intensief en serieus wordt leerlingbegeleiding genomen binnen de school als geheel? Ziet iedereen het nut er van in?

C3. Zorgbegeleiding

Heeft de school een zorgplan waarin zorgbegeleiding wordt behandeld?

Komt dit weleens in leerlingbesprekingen naar voren?

Wat gebeurt hier dan mee?

Wie is er verantwoordelijk voor samenhang en afstemming van zorg?

Zijn er relaties met instellingen of deskundigen buiten de school (3e lijns zorg) waarop een beroep gedaan kan worden?

Wie onderhoudt contacten met specialisten buiten de school/ 3e lijns zorg?

Indien u extra begeleiding biedt, om welke begeleiding gaat het dan?

Welke begeleiding komt veel voor? Wat voor problemen met leerlingen komen naar voren?

Is er iemand in de school die regelmatig contact onderhoudt met de ouders van de leerling over de resultaten van de geboden begeleiding?

Worden gegevens over specialistische begeleiding in samenspraak met ouders intern teruggekoppeld?

Worden gegevens uit het onderwijskundig rapport over specifieke begeleiding meegenomen in het leerling-profiel? Kunnen leerkrachten bij leerlingproblemen (hoogbegaafd, dyslexie) een beroep doen op ondersteuning door een specialist?

Annex 3 Characteristics by school

plaatsing	ROOD	ORANJE	GEEL	GROEN	BLAUW	INDIGO	VIOLET
Last van veel afstromers door een te hoog basisschooladvies	ja	Ja	ja	Ja	Lijkt van niet	Lijkt van niet	Ja
Verplicht PO advies aan te nemen	ja	Ja	Niet meer sinds afgelopen jaar	ja	Nee school bepaalt zelf.	nee	ja
Onderwijskundig rapport volledig ingevuld?		Niet altijd	Niet altijd				
Intake met leerling	nee	Nee	nee	nee	nee	ja	nee
Percentage dat goed gaat met advies	80% wel, 20% niet	90% tot 95%	?	?	?	?	9 van de 10
Citoniiveau omhoog bijgesteld voor 1e klas	Ja	Ja?					Ja
Stapelen vmbo havo problemen	ja	Ja eisen bijgesteld	ja				Ja, maar eisen bijgesteld
Brugklas	2 jaar dakpanklas	1e klas dakpanklas, 2e klas 1 niveau	2 jaar dakpanklas	2 jaar dakpanklas	2 jaar dakpanklas mavo/havo en havo/vwo apart, vwo sprint: onderbouw 3 → 2 jaar	Heterogene brugklas, 2e klas gym, vmbo apart havo/atheneum dakpanklas	2 jaar dakpanklas
Doorstroom konink. route 1-3 klas	0 = volgens landelijk	Vmbo slecht, rest 0	Ong. landelijk	Veel beter > 0, VWO < 0	Beter 0	Zelfde 0	Veel minder 0
		Vmbo wisselt 79%		59% vwo wisselt			81% wisselt op havo 73%

							wisselt op vmbo
Doorstroom onderbouw	0	0	0	0	0	0	0
Doorstroom bovenbouw land. 60%	Rond 55%	Rond 60% = 0	Rond 55%	Rond 63%	Rond 67%	Havo/vwo o 75% doorstroom b.b.	Rond 64%
Afstroom 1-3	Minder 0	25% vwo-havo rest 0	Heel Hoge afstroom	Gelijk 0	Lager dan landelijk	Minder havo-vwo rest hogere havo-vwo	Weinig afstroom
Opstroom 1-3	Heel hoge opstroom	35% havo-vwo rest landelijk.	Heel Hoge opstroom	Havo-vwo hoge opstroom Gelijk landelijk	Lager dan landelijk	Minder havo-vwo Rest hogere vmbo-havo	Weinig opstroom
slagen	Zelfde 0	Hoger 0	Lager 0	Iets boven 0	Vwo 100-63.. Ong 0	Alles < 0	Vmbo 100 Havo wissel vwo ook
Voorzichtig plaatsen	ja	ja					
Gezegd over opstroom		20% stroomt op 20% af. – stroomt meer op dan af				20% stroomt op – klopt (17%)	
Contact basisschool	1 keer per jaar overleg alle bss + school oranje en geel	1 keer per jaar een overleg, met de basisschool directeur en leerkracht 7/8 alle basisscholen. = school rood en geel	1 keer per jaar overleg alle bss + school rood en oranje	?	onbekend	onbekend	veel contact basisscholen in eerste jaar. Terugkoppelen hoe leerlingen t doen. veel interactie. veel geïnvesteerd in basisscho

							len. leerkrachten vinden moeilijk in te schatten welke leerling welk niveau aankan
begeleiding							
Mentor 1e aanspreekpunt	ja	Ja	ja	ja	Ja + brugklas mentor	Ja	Ja
Mentor meld leerling aan voor zorgteam		Ja	Ja				
Mentor waar geplaatst?	Kleine mentor klassen	12-14 leerlingen, mentor gaat in 4e mee naar 5e (en 6e) Beste mentoren in klas 1, dat is prioriteit	Mentoren krijgen geen cursus in mentor zijn. je kunt een complete studie volgen maar als je daar geen voelsprietten voor hebt, dan houdt het gewoon op.	Er zijn goede en minder goede mentoren. Er is mentortraining voor mentoren die dat nog niet zijn geweest of als het niet zo lekker loopt. Soms is er een duo mentoraat van een jonge en een ervaren mentor, of een ervaren en niet ervaren mentor, want mentoren zijn niet	Mee van 4 naar 5 h. 4 havo is een cruciaal jaar + zeer goede mentoren. begeleid en naar de examens. Mentor worden als je je eigen onderwijs op rij hebt. Goede mentor bij passende klas Bovenbouw	Klas 1 en 2 hebben naast de mentor ook 2 leerlingmentoren uit de bovenbouw.	leerjaar 1-2 dat hoeft niet, want de mentor gaat mee naar het 2e jaar, van jaar 3 naar 4 gebeurt dat op kleinere schaal in Groenlo, en hier in bovenbouw VMBO houdt je ook dezelfde mentor van 3 naar 4.

				altijd geschikt. Een duo mentoraat opzetten om het te leren is dan een oplossing.	kiest zelf docent mentor. Beste mentor en in 1e klas		
Veel thuiszitters	Ja, spijbeelen is groot probleem	Ja, veel thuiszitters		Wordt door 1 persoon in de gaten gehouden	Ja groot probleem	Niet echt: te laat komen veel erger	Ja
	Centraal meldpunt	Centraal meldpunt	afdelingsleider	afdelingscoördinator	Absentie-Coördinator niet strak genoeg	Niet gezegd	1 absentie coördinator
"zorg zit goed in elkaar"	Ja (4 inspectie)	Ja	ja	ja	ja	ja	ja
Leerlingen testen nuttig?		Nee, al 8 jr monitor Kan nu ook zonder					LWOO soms te snel getest
Leerlingvolgsysteem	SOM	SOM	SOM OF MAGISTER	SOM OF MAGISTER	SOM / MAGISTER	MAGISTER	SOM
Zitting in Zorgoverleg/zorgteam		daarin zitten de coördinator havo vwo en de mentor van de leerling. Zij bespreken leerlingen als die door de mentor worden aangedragen, of bespreken zelf leerlingen	zorgcoördinator, afdelingsleider, schoolmaatschappelijk werkster, orthopedagoog en leerlingbegeleiders			Mentor → afdelingsleider leerjaar X Zorgcoördinator voor leerlingen die extra zorg nodig hebben En → ZAT	Mentor → 4 coördinatoren zorg (per team 1 geschoolde docent), → 1 zorgcoördinator → intern zorgteam met orthopedagoogen zorgspecialisten

Zorg is eilandjes – communicatieproblemen	Ja binnen zorgorganisaties staat of valt toch met communicatie.	Ja miscommunicatie als plaatsingoverdracht niet volledig is ingevuld wat doet zorgteam / mentor? onduidelijk	Communicatie loopt niet altijd even goed	?	?	Zorg verbeteren in de communicatie	Duidelijke overlegstructuur
Leerlingcoördinator wegbezuinigd	Ja	ja					
leerlingbesprekingen		Ja					
Alles staat in leerlingvolgysteem	Ja maar niet genoeg, verschilt per docent	Ja maar niet genoeg, verschilt per docent	Ja maar niet genoeg, verschilt per docent	Ja maar niet genoeg, verschilt per docent	Ja maar niet genoeg, verschilt per docent	Nee, ligt aan mentor jaar ervoor; wel de bedoeling	Ja maar niet genoeg: verschilt per docent

Vergelijking scholen in verhouding met gemiddelde en overige scholen									
	Plaatsingtype 1= PO beslist 2 = VO beslist	Begeleiding type zelfde	3e klas plaatsing	Doorstromen onderbouw	Doorstromen bovenbouw	Afstroom (hoe lager hoe beter)	Opstroom (hoe lager hoe beter)	Slagingspercentages	totaal
Rood	1	1	-	++	-	++	---	--	-
Oranje	1	1	+/-	++	++	-	--	++	+
Geel	1	1	+	++	--	---	---	--	--
groen	1	1	+	++	-	--	--	+++	+/-
Blauw	2	1	++	++	++	++	-	-	++
Indigo	2	1	+	++	+++	+	-	---	+
violet	1	1	-	++	+	++	+ (helft n.a)	+/-	++

Annex 4

School Rood

Plaatsing: Op het online aanmeldingsformulier staan naast reguliere gegevens, het toestemming geven van het testen van de leerling ten behoeve van een goede plaatsing en extra ondersteuning, overdragen van gegevens die vanuit de school worden geleverd. Ook kan worden ingevuld wat de wens is van de ouder, naast het advies van de basisschool. In tabel 1 is de aanmeldingsprocedure van school Rood (en Oranje die hierna aan bod komt) weergegeven. Tabel 2 geeft weer welke niveaus en leerjaren er op de school gevolgd kunnen worden.

Tabel 1. Aanmeldingsprocedure op school Rood en Oranje.

Maand	Activiteit
November, december en januari	Voorlichting voor ouders op basisscholen en basisschoolbezoeken aan de locaties.
December	Voorlichting ouders / verzorgers op de locaties.
Januari	Open dagen op de locaties.
Vóór 1 april	Inschrijven. Formulieren zijn aanwezig op basisscholen en de website.
April en mei	Overleg met de basisscholen over de plaatsing van de leerlingen.
Eind mei	Plaatsingsbrieven naar de leerlingen, ouders en basisscholen.
Juni	Welkomstbijeenkomst voor brugklassers op de locaties.

Interviews: De ouders hebben met de leerling op school een adviesgesprek waarna de ouders hun wens uitspreken bij de basisschool. Deze maakt een advies voor de leerling en in oktober/november krijgen ze een preadvies. De middelbare school ontvangt dan de Cito-eindtoets gegevens, de NIO testgegevens, het onderwijskundig rapport, gegevens van het leerlingvolgsysteem en de 'zachte kant' van de leerling (hoe deze in de klas is en zich gedraagt). De aanmeldlocatie geeft het advies terug aan de basisscholen, de leerkracht van groep 8 koppelt het vervolgens terug aan de ouders. Soms volgt er nog een gesprek als het advies van beide scholen niet overeenkomt. Dan gaat het vooral om de 'zachte kanten' van een leerling die wellicht een ander niveau kunnen rechtvaardigen. Daar wordt dan rekening mee gehouden. Vwo+ leerlingen krijgen nog een onafhankelijke NIO toets die wordt afgenomen op de middelbare school, omdat deze test op de basisschool klassikaal wordt afgenomen. Als blijkt dat een leerling op de aangemelde locatie niet thuishoort, wordt deze door het schooloverkoepelende loket besproken.

Tabel 2. Leerjaren op school Rood.

	School Rood
vmbo(G)T	Leerjaar 1 en 2
Havo	Alle leerjaren
vwo/atheneum	Alle leerjaren
vwo/gymnasium	Alle leerjaren
Technasium	Alle leerjaren havo/vwo
Businessschool	Alle leerjaren vwo
LWOO	Alle leerjaren vmbo

De afdelingsleider van de middelbare school blijft verantwoordelijk voor het plaatsen van leerlingen en voor het verantwoorden dat het basisschooladvies niet het juiste is. Het advies van de basisschool is echter leidend. Een ruwe schatting is dat 80% van de adviezen goed uitpakt en 20% niet. Waar nog ruis is, wordt overlegd met afdelingsleiders en wordt het advies eventueel bijgesteld. Daarna is er weer contact met de basisschool en ouders. Als het dan nog niet goed is, komt dat vaak omdat de ouders willen dat de leerling hoger geplaatst wordt. Leerkrachten zeggen dan dat: 'de werkhouding goed is' of 'ze het nu even niet laten zien', dus het advies is havo/vwo. Dit heeft als gevolg dat de normen op het voortgezet onderwijs lager worden: er zijn leerlingen met een Citoscore van 535-536 die op havo geplaatst worden, terwijl enkele jaren terug de Citoscore van 532 tot 538/539 vmbo-niveau was. Dit heeft een hoge uitstroom tot gevolg. 50 – 60% Van de leerlingen in de 3^e klas zit nog maar op het

oorspronkelijke niveau. 20% stroomt op, 20% stroomt af. Leerlingen doen vaak niets als ze eenmaal op 3 havo zitten. Ze hebben in de 1^e en 2^e klas keihard gewerkt om naar 3 havo te kunnen, zodat ze niet naar de slecht aangeschreven vmboafdeling hoeven. Ook willen ouders hun kinderen niet op vmbo, waar vroeger mavo geen probleem was. Dat is puur de naam, want inhoudelijk is er niets anders. Landelijk gezien gaat 30% van de leerlingen naar havo/vwo en 60% naar vmbo. Maar op havo zitten nu leerlingen met een IQ van 100. Het komt voor dat na een half jaar blijkt dat ze te hoog zijn geplaatst, maar het jaar moeten 'uitzitten' tot ze naar een ander niveau kunnen. Door volle klassen kunnen ze niet lager geplaatst worden. School wordt afgerekend met een minnetje als een leerling lager komt in een hoger leerjaar. Bij opstroom krijgt de school een plusje. Op dit moment zit de school in de min en daarom is deze school voorzichtig met plaatsen van leerlingen.

De ervaring is, dat als een basisschool het advies opstelt met de directeur, de leerkracht van groep 8 en de persoonlijk begeleider, de adviezen wel goed zijn. Op het moment dat alleen de groep 8 docent het advies geeft gaat het mis. Dit jaar staat bij leerlingen waarvan verwacht wordt dat ze te hoog geplaatst zijn een kruisje, zodat de school komend jaar aan de basisscholen kan terugkoppelen dat de middelbare school ook inzicht in adviezen heeft.

Er is een convenant opgesteld door alle belanghebbende organisaties van de stad, basisscholen en middelbare scholen, met daarin een schema waaraan en hoe basisscholen het beste uitvoering kunnen geven aan het geven van een adviesniveau. Dit convenant is vrijwillig. Er zijn 64 basisscholen in deze stad, maar ook 64 verschillen.

Van de leerlingen die zijn binnengekomen op havo (120) zijn er ongeveer 12, die vmbo advies hadden, maar toch op de havo zijn geplaatst. Van die groep van 120 zijn er maar liefst 40 zittenblijvers, maar dit betreft níét alle 12 de leerlingen die vmbo advies hadden. Dat zijn leerlingen die weten wat werken is en die komen er wel. De verwachting dat leerlingen met een lagere Cito-score ergens uitvallen, komt niet uit.

School Oranje

Plaatsing: In het eerste leerjaar worden de leerlingen, afhankelijk van hun leercapaciteiten, geplaatst in een dakpanklas (met daarin twee niveaus in één klas) of op het gymnasium. Soms vindt er overleg plaats tussen school en de ouders, de basisschool en het testbureau. In het tweede leerjaar wordt alleen gewerkt met klassen op één niveau. Op school Oranje kunnen alle leerlingen elk jaar instromen. De aanmeldingsstructuur op school Oranje is weergegeven in tabel 2 die eerder is weergegeven. Tabel 3 geeft de verschillende leerjaren op school Oranje weer.

Tabel 3. Leerjaren op school Oranje.

	School Oranje
vmbo(G)T	Leerjaar 1 en 2
Havo	Alle leerjaren
vwo/atheneum	Alle leerjaren
vwo/gymnasium	Alle leerjaren
Technasium	Alle leerjaren havo/vwo
Businessschool	Alle leerjaren vwo
LWOO	Alle leerjaren vmbo

Interviews: Het plaatsingsbeleid is school-overkoepelend. Ouders melden hun leerling aan, de school krijgt van de basisschool de digitale leerlingdossiers. Die zijn echter niet altijd compleet. De gegevens over de leerling (CITO uitkomsten, NIO, het leerlingvolgsysteem en het aanmeldingsformulier) worden besproken met de leerkracht van groep 8. Met drie locaties van de middelbare school is afgesproken om naar de basisscholen te gaan die leerlingen leveren.

Als daar blijkt dat de docent het zelf niet weet is het IQ leidend. Dit leerkrachtgesprek en het inlezen behelst de warme overdracht. Dit wordt meegenomen bij de plaatsingsdag van de eigen locatie. Er zijn twee afdelingsleiders, twee leerlingcoördinatoren, twee zorgcoördinatoren en een orthopedagoog aanwezig om leerlingen op het juiste niveau te plaatsen (havo/vwo) en daarna op tussenniveau (havo i.p.v. vwo). In 90 tot 95% van de gevallen komt dit advies overeen met het basisschooladvies. De leerling wordt dan officieel aangemeld. Als de basisschool een ander niveau in gedachten heeft, wordt er contact opgenomen met de basisschool, die dit aan de ouders terugkoppelt. Als er dan nog een

meningsverschil bestaat, is de basisschool leidend. De middelbare school krijgt dan vaak te maken met afstromers, omdat de basisscholen altijd hoger plaatsen dan de middelbare school adviseert te doen. Daar wordt de middelbare school op afgerekend. De basisschool wordt namelijk afgerekend op de uitstroom en middelbare scholen op de afstroom. Daarom wordt er op deze school over het algemeen vaak wat voorzichtiger geplaatst.

Schooloverkoepelend is er een 'werkgroep onderbouw' met daarin alle onderbouwcoördinatoren. Daar wordt alles mee afgestemd, zodat normen op elke locatie hetzelfde zijn en shoppende ouders geen kans krijgen. Ook is er een schooloverkoepelend loket waar leerlingen ingebracht kunnen worden die het waarschijnlijk niet op een reguliere school redden. Hier bekijken ze of het een zorgleerling is. Zo niet, dan kan de middelbare school beargumenteerd aangeven dat het wel degelijk een zorgleerling is. Met de basisschool is intensief contact. In januari is een feedbackmiddag, dan krijgen leraren van groep 8 te horen hoe het met de leerlingen is. Eén keer per jaar is er een overleg met basisschooldirecteuren en leerkrachten groep 7 en 8 van alle basisscholen in de stad en school Rood en Geel. Er zit veel feedback in over wat de middelbare school anders doet, over aangescherpte normen en dat zij dit naar ouders moeten vertalen. De basisscholen geven terug dat ze dit fijn vinden. Zo moeten de basisscholen nu aangeven of een leerling met vmbo/havo advies, meer een vmboleerling of toch een havoleerling is. Als de klas van de mentor bekend is gaat deze bij leerlingen op huisbezoek om kennis te maken. Dat vinden ouders heel plezierig.

Er is ook instroom van andere middelbare scholen. Op basis van het advies dat ze hebben en rapportgegevens worden deze leerlingen geplaatst. Dit geeft weinig problemen. Belangrijk is dat het dossier compleet is en waarom de leerling in het midden van het jaar verhuist. Bij diefstal of pesten is het duidelijk, maar soms zijn het vage verhalen. Dat is bij een tussentijdse overstap heel belangrijk. De meeste leerlingen stromen in op 4 havo. Er zijn landelijk enkele wijzigingen doorgevoerd in havo en vwo; een leerling mag slechts één vijf in de kernvakken hebben, de verplichte rekentoets wordt geoefend en de overgangseisen zijn schooloverkoepelend aangescherpt. Met een 6,5 gemiddeld kan je van vmbo naar havo. Komend jaar moet je minimaal een 6,8 hebben, met 6,7 en 6,8 als bespreekgevallen. De school verwacht een grotere zelfstandigheid van leerlingen en wil hen ervoor behoeden dat ze dat niet aankunnen. Het niveau ligt hoger en dat moet van tevoren duidelijk zijn. Hier zijn meer kansrijken, wat beter is voor de school. Maar die grens kan ook niet té hoog liggen want je hebt wel leerlingen nodig. Hoewel, als je een iPad klas vergelijkt met een niet iPad klas, dan kun je wel zien dat een iPad groep lager scoort

Deze jaren zijn enorm goede resultaten bereikt voor eindexamens havo en vwo. Het is niet zo dat als de leerling binnenkomt op havo, daarvoor ook zijn diploma moet hebben. Dat is absoluut mooi, maar als het niet kan moet je naar alternatieven zoeken. Afstroom in de derde klas kan verschillende redenen hebben; de school had zelf al twijfels bij de plaatsing; de leerling zit op de juiste plek maar doet niets. Leerlingen worden kansen gegeven, maar als dit betekent dat de school er op wordt afgerekend dan is dat lastig. Het is zuur voor een leerling als die er in de bovenbouw pas achter komt dat hij het niet redt en wordt teruggeplaatst. Nu zitten er nogal wat leerlingen in de bovenbouw die te hoog zitten. Een andere respondent zegt dat er minder afstroom is: afstroom gebeurt wel van vwo 4 naar havo 4, maar niet vaak. Alle respondenten op deze school zeggen wel dat het belangrijk is om leerlingen eerder op de juiste plek te zetten

Bij opstroom moet je goed de capaciteit in de gaten houden. Is het een cognitief probleem of iets anders? Als de leerling (uit testen) wel goed blijkt te presteren, moet men verder kijken: hoe komt dat dan?

wetenschappelijk
onderwijs
(c.q. hoger
beroepsonderwijs)

6vwo atheneum 4 profielen in de 2e fase	hoger beroepsonderwijs (c.q. middelbaar beroepsonderwijs)	
5vwo atheneum 4 profielen in de 2e fase	5 havo 4 profielen in de 2e fase	middelbaar beroepsonderwijs
4vwo atheneum 4 profielen in de 2e fase	4 havo 4 profielen in de 2e fase	4 vmbo (SBE) examen in 7 vakken keuze uit 4 sectoren
3 atheneum	3 atheneum / havo 3 tto	3 vmbo (SBE) keuze uit 4 sectoren
2 atheneum	2 atheneum / havo 2tto	2 vmbo-b/k/t
brugklas 1 atheneum	brugklas havo / atheneum 1 tto	brugklas 1 vmbo b/k/t

Figuur 1. Stroomschema school Geel.

School Geel

Plaatsing: voor een leerling zich aanmeldt zijn er al mogelijkheden om op de nieuwe school te kijken. In het begin van het schooljaar krijgen de eerstejaars een introductieperiode. De locatie kent in de eerste twee leerjaren een dakpanconstructie. Figuur 1 geeft het stroomschema voor school Geel weer.

Interviews: Tot 10 jaar terug had elke locatie een eigen plaatsingsmethode. Na de fusie van de verschillende scholen kwam er een centrale toelating waarbij per locatie de verantwoordelijke personen voor de toelating bij elkaar kwamen. Zij keken de aanmeldingen (600 tot 800) door in één ochtend en besloten of het advies van de basisschool juist was. Leerlingen die geen goed advies hadden werden gefilterd en ter plekke door orthopedagogen bekeken. Voor het filteren is echter veel kennis van zaken nodig en door tijdsdruk werkt dat niet heel goed. Het advies van de basisschool is leidend. Maar de school had veel last van afstromers omdat leerlingen een te hoog advies kregen.

Daarom is elke locatie nu zelf verantwoordelijk voor de plaatsing. Ook is het advies van de basisschool niet altijd meer bindend, omdat het advies steeds

vaker door de ouders werd afgedwongen. Het MT heeft dat dit jaar besloten. Dit geeft vrijheid, maar ook een bepaalde binding, want het zijn de basisscholen die leerlingen leveren. Als het advies steeds afwijkt van het basisschoolniveau kan de leerlingtoevoer teruglopen. De aanmeldingsprocedure verloopt nu zorgvuldiger.

Het onderwijskundig rapport, het IQ cijfer, de didactische vorderingen en eventueel sociaal emotionele problematiek worden door basisscholen aangeleverd. Het onderwijskundig rapport wordt echter niet altijd goed ingevuld, zodat er geen duidelijk zicht komt op de problematiek van de leerling. Wat in het onderwijskundig rapport moet en dus ontbreekt wordt nu min of meer mondeling gedaan, maar degene die het gesprek voert is niet degene die hiervoor is opgeleid. Personeel in het voortgezet onderwijs dat naar basisscholen toe gaat moet leren om de juiste vragen te stellen. Nu worden er vanuit de basisscholen veel kindkenmerken meegenomen. Het resultaat is dat een kind dat goed werkt een kans moet krijgen op havo, terwijl de capaciteiten daarvoor niet voldoende zijn.

De orthopedagoog wordt ingezet per locatie, als er behoefte aan is. De informatie die dan beschikbaar is om mee te werken, is vrij weinig en eigenlijk te weinig om een goed oordeel te kunnen geven over de leerling. De school had toch veel last van afstromers door leerlingen die eigenlijk veel te hoog werden ingezet. De locaties zijn er nu drukker en zorgvuldiger mee. Dat hoeft niet alleen aan een verkeerde plaatsing te liggen. Ze kijken puur naar cijfers en niet naar achterliggende problemen.

School Groen

Plaatsing:

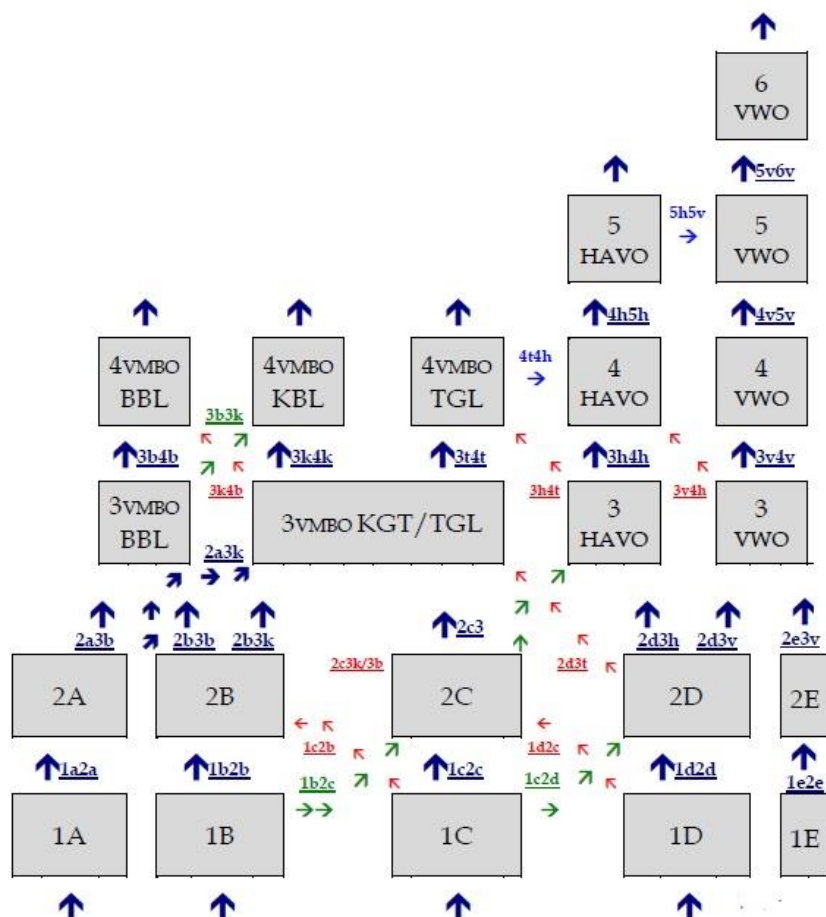
Opmerkelijk in het aanmeldingsformulier is dat ouders met de aanmelding en inschrijving van de leerling verklaren dat ze akkoord gaan met de op school geldende afspraken en regels voor hun kind. Bij aanmelding van een leerling met een leerlinggebonden budget beoordeelt school Groen aan de hand van het dossier of er mogelijkheden zijn om de gewenste zorg te kunnen bieden. Indien er sprake is van 'een problematiek waardoor de veiligheid van de leerling zelf of die van medeleerlingen en/of personeel in het geding komt; destructief en agressief gedrag, een door alcohol- of drugsverslaving veroorzaakt probleemgedrag of gedrag dat voortvloeit uit een psychiatrische problematiek waarvoor een meervoudige behandeling plaatsvindt,' wordt de leerling niet toegelaten.

De school organiseert een ouderavond aan het begin van het schooljaar waarop ouders kennis kunnen maken met de afdelingscoördinator en de mentor. Figuur 2 geeft het stroomschema van school Groen weer.

Interviews: Er wordt beperkt gekeken naar de CITO eindscore, vooral het advies van de basisschool is bepalend. Als een leerling havo/vwo advies krijgt, maar de Cito wijst anders uit, dan gaat de leerling naar havo/vwo. Voordat de CITO uitslagen bekend zijn krijgt de leerling van de basisschool een advies. De brugperiode duurt twee jaar. Er is een hoge afstroom en er zijn veel zittenblijvers in klas drie. In samenwerking met een universiteit in het oosten van het land wordt gekeken waar dit aan ligt; aan de onderbouw of de basisschool. Leerlingen blijven in principe in de stroom waarin ze geplaatst zijn. Leerlingen die het heel goed doen en opbloeien, die stromen op. Een enkeling stroomt af, maar het grootste aantal blijft daar wel in zitten. Aan het einde van het tweede leerjaar kiezen de leerlingen een opleiding naar óf havo óf vwo, een enkeling stroomt dan nog af naar vmbo. Ook dan stromen er leerlingen van 3 vwo naar 3 havo maar de school probeert wel zo goed mogelijk de leerlingen in de derde klas al op hun plaats te hebben. Als ze in de 4^e zitten en ze beginnen aan hun schoolexamens, dan is er links en rechts nog wel wat afstroom, van 4 havo naar 4 vmbo, maar zitten de meeste wel op hun plek. Dan is het niet zo extreem als in het derde leerjaar.

School Blauw

Plaatsing: De aanmelding van elke leerling wordt zorgvuldig bekeken door de aannamecommissie. Deze commissie wordt gevormd door de teamleider, orthopedagoog, zorgcoördinator en een brugklasmentor. 'Deze commissie plaatst in nauw overleg met de

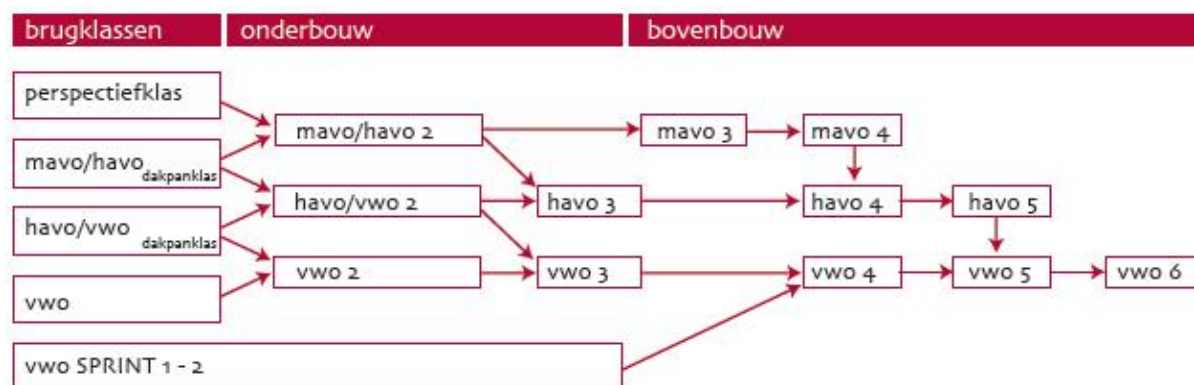

Figuur 2. Stroomschema school Groen.

toeleverende basisschool de leerling op de beste plek. Mede hierdoor heeft de school een uitstekende doorstroom in de onderbouw.’ In de onderbouw, maar ook daarna kunnen leerlingen op grond van hun prestaties van niveau wisselen. In tabel 4 is het aanmeldingstijdpad weergegeven, figuur 3 geeft het stroomschema van deze school weer.

Tabel 4. Planning inschrijvingen school Blauw

Maand	Activiteit
18 januari	Open Dag.
13 februari	’s Middags minilessen voor leerlingen in groep 8. ’s Avonds informatieavond voor ouders en belangstellenden.
27 februari	’s Middags een masterclass voor leerlingen die belangstelling hebben voor vwo-sprint. ’s Avonds een informatieavond voor hun ouders.
15 maart	Streefdatum voor het ontvangen van de aanmeldingsformulieren. Tijdige aanmelding geeft voldoende tijd voor het bespreken van de leerlingen en eventueel een extra onderzoek. Binnen het PO-VO overleg is daarom afgesproken te streven naar het aanmelden van leerlingen voor 15 maart.
1 april	Sluiting aanmelding.
1 mei	Alle ouders en leerlingen ontvangen voor 1 mei informatie over het niveau waarop de leerling is geplaatst.
1 juni	Ouders en leerlingen ontvangen voor 1 juni informatie over de accentklas waarin de leerling is geplaatst.
5 juni	Middagbijeenkomst voor nieuwe leerlingen op school waarin zij met hun klasgenoten en hun mentor kennismaken. ’s Avonds een kennismakingsbijeenkomst voor ouders.

Figuur 3. Stroomschema school Blauw.

Interviews: School Blauw heeft een aannamecommissie bestaande uit vier personen. Zij zorgen voor de overdracht, door alle dossiers door te nemen. Hierna houden ze met de basisschool mondeling een gesprek op 55 basisscholen. Bij de adviesbepaling spelen de Cito-toets voor een klein deel en de leerlingvolgsysteemtoetsen van de Cito vooral een rol. Motivatie, werkhouding, concentratie en tempo van de leerling wordt ook meegenomen. Dit staat ook in het onderwijskundig rapport dat de leerlingen van de basisschool meekrijgen. LWOO potentiële leerlingen krijgen een NIO toets.

Leerlingen kunnen afgewezen worden op gedrag, als de school er niet op is ingericht of de middelen er niet zijn, maar dat is moeilijk om hard te maken. De stelregel is dat leerlingen in een jaarklas moeten kunnen functioneren. Belangrijk is om de grens van vmbo aan te houden, omdat leerlingen bij een te hoog niveau overvraagd worden. Basisscholen en ouders zijn het hier niet altijd mee eens. Die aanmeldingen gaan naar een samenwerkingsverbandcommissie om nog een keer naar

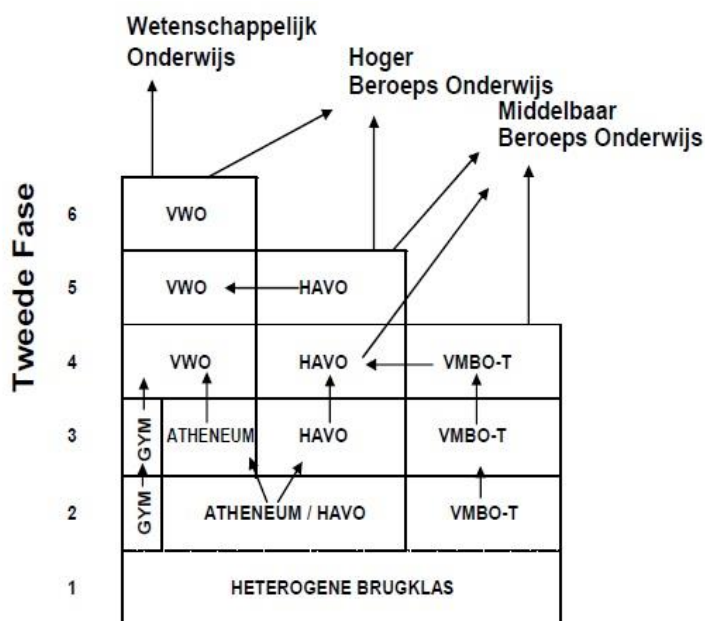
de scores te kijken en overeen te komen of die overvraging zou kloppen. De school bepaalt uiteindelijk waar een leerling wordt geplaatst en niet de ouders.

School Indigo

Plaatsing: Om te kunnen beoordelen of tot plaatsing kan worden overgegaan heeft de school nodig: het aanmeldingsformulier, de aanmeldingskaart, het onderwijskundig rapport van de basisschool, een testrapport van het CITO en een kopie van de identiteitskaart. Een leerling mag direct plaatsnemen op het Dalton als een broer of zus er al opzit. Daarnaast moet de nieuwe leerling afkomstig zijn van een traditionele vernieuwingsschool (Dalton, Montessori, Jenaplan, Freinet, Vrije School), afkomstig zijn van een basisschool die al jaren veel leerlingen aan school levert en woonachtig zijn in een gemeente in het westen van het land. Daarnaast streeft de school vanwege de heterogene brugklassen een gelijkmatige verdeling op de drie niveaus na. Tabel 5 geeft de planning inschrijvingen op school Indigo weer. Figuur 4 geeft het stroomschema van deze school weer.

Tabel 5. Planning inschrijvingen school Indigo.

Maand	Activiteit
15 maart 2013	De aanmeldingsperiode eindigt.
Ná 26 maart	Gesprek met ouder én kind, als alle gegevens bekend zijn.
In mei	Kennismakingsbijeenkomst leerlingen.

Figuur 4 stroomschema school Indigo

Leerlingen melden zich aan, waarna er een intakegesprek plaatsvindt met het kind. De ouders zijn hierbij aanwezig. In een half uur blijkt dan of er een klik met de school is, dat is meestal wel het geval. Daarna kijkt de school naar de behoeftes van leerlingen: hebben ze extra dingen op de basisschool gedaan, is dat voor school van betekenis? Hoe was de leerling in de klas? Hoe is de gezinssituatie? De antwoorden hiervan worden bij de ouder gecheckt. Ook worden het advies van de basisschool en de gemaakte testen meegenomen.

Potentiële hoogbegaafde leerlingen krijgen een extra vragenlijst, om uit te zoeken waarin ze excelleren en hoe dit behouden kan worden. Ze krijgen een tweede gesprek met een begaafdenbegeleider, waarin curriculum aanpassingen aan bod komen. Ook interesses van de leerling, sociaal emotionele problemen en hoe de basisschoolperiode is geweest komen hier aan bod. De leerling stelt met deze begeleider een plan op, waarop de ouders kunnen reageren. Meestal zijn ouders hier heel blij mee. Het eerste jaar kent alleen heterogene klassen.

Interviews:

Potentiële hoogbegaafde leerlingen krijgen een extra vragenlijst, om uit te zoeken waarin ze excelleren en hoe dit behouden kan worden. Ze krijgen een tweede gesprek met een begaafdenbegeleider, waarin curriculum aanpassingen aan bod komen. Ook interesses van de leerling, sociaal emotionele problemen en hoe de basisschoolperiode is geweest komen hier aan bod. De leerling stelt met deze begeleider een plan op, waarop de ouders kunnen reageren. Meestal zijn ouders hier heel blij mee. Het eerste jaar kent alleen heterogene klassen.

Doorstroom is toch iets waar iedereen op wordt afgerekend. Daarom is dit voor school waardevol: hoe ontstaan problemen en waardoor komt het? Het is ook binnen de school een zoektocht. School Indigo heeft een heel vrije manier van plaatsen. Als leerlingen eenmaal binnen school zitten, dan is school bezig met wat in haar ogen verstandig is voor de leerling. Dat hoeft niet

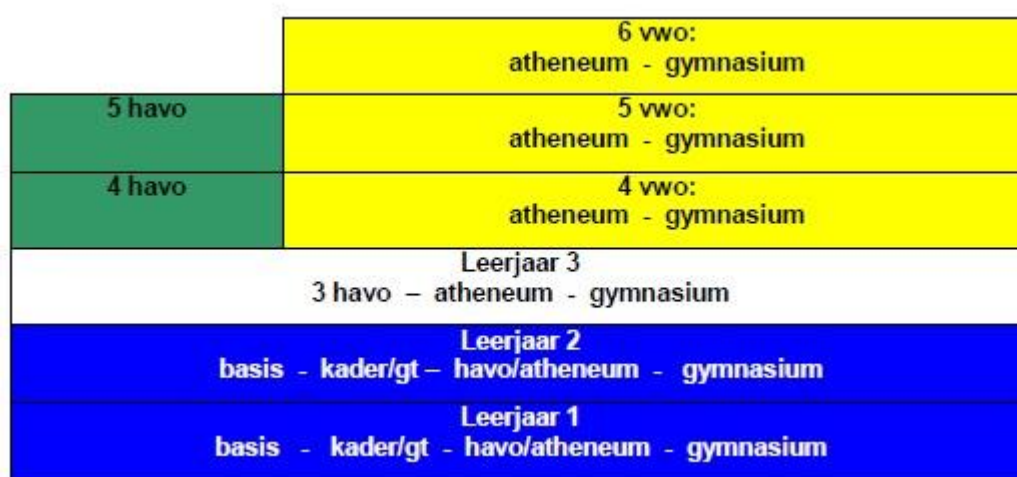
perse cijfermatig gebonden te zijn. De onderbouw kent bespreeknormen en geen overgangsnormen. In de bovenbouw beslissen leerlingen zelf of ze overgaan. Tenzij ze vanuit de leraren een unaniem advies krijgen. Dat houdt ook een risico bij het eindexamen in.

Zijnstroom is van klas 2 tot 6 mogelijk, de afdelingsleider en afdelingsdecaan gaan in gesprek met ouder en kind. Hier zitten meer mensen bij omdat het vaak om een andersoortige overstap gaat.

School Violet

Plaatsing: School Violet beschikt via de website over een uitgebreid aannamebeleid. De belangrijkste onderdelen zijn: de schoolleider beslist over de toelating van leerlingen bijgestaan door een toelatingscommissie. Deze bestaat uit de verantwoordelijke teamleider, de contactpersoon zorg en de zorgcoördinator. In voorkomende gevallen laat de toelatingscommissie zich adviseren door het (intern) zorgadviesteam, in ieder geval bij toelating van leerlingen met een LWOO- dan wel REC-indicatie. De school voegt bij de aanvraag, na overleg met de ouders, een onderwijskundig rapport van de leerling. Als de school de benodigde zorg niet kan bieden, er sprake is van een dreigende verstoring van rust, veiligheid of het leerproces van andere leerlingen en de zwaarte van de handicap kan de school besluiten een leerling niet toe te laten.

Binnen zes weken kunnen ouders bezwaar aantekenen over het advies bij het college van bestuur. 'Van belang is dat de procedure waarbij tot een afweging kan worden gekomen, zorgvuldig is, dat adviezen deskundig, onafhankelijk en zoveel mogelijk eenduidig zijn en dat de stem van de ouders daarbij voldoende wordt gehoord. Daarnaast is mede gelet op de pedagogische en organisatorische factoren, voldoende onderzoek verricht naar de mogelijkheden om te voldoen aan de zorgbehoefte van de leerling.' Figuur 5 geeft het stroomschema van deze school weer.

Figuur 5. stroomschema school Violet.

Interviews: De leerling wordt voornamelijk op basis van cognitieve vaardigheden geplaatst. De eerste twee leerjaren zijn brugjaren en hierin zitten leerlingen in dakpanklassen. Bij de plaatsing wordt gekeken naar het digitale leerlingvolgsysteem, de Citoscore, het advies van de basisschool en de wensen van de ouders. Hierbij zijn het leerlingvolgsysteem en het basisschooladvies doorslaggevend.

De teamleider en de contactpersoon zorg, zorgen voor de warme overdracht. Zij gaan naar de basisscholen om met de leerkracht van groep 8 te praten. Vier personen van de school lezen zich in de aanmeldingen in en bepalen daarbij een niveau. Hierna gaan ze met dat advies naar de basisschool en sluiten ze het kort. Bij de gesprekken met de leerkracht gaat het ook om de toetsuitslagen die op hetzelfde wijzen. Gaat de basisschool akkoord, dan wordt de leerling op dat niveau geplaatst. Zo nee, dan is daar een gesprek over met de basisschool of de ouders. In negen van de tien gevallen gaat dit goed. Soms zeggen ouders, terwijl beide scholen het met elkaar eens zijn, dat de leerling hoger geplaatst moet worden.

De middelbare school wil zo duidelijk mogelijk weten of het een havo- of vmboleerling is. Het advies vmbo/havo is te breed. De havo/vwo grens die eerder op 537 zat, is aangescherpt naar Citoscore van 540.

Daarnaast zijn er altijd leerlingen die meer aandacht nodig hebben. Dan gaat de school met de ouders om tafel. Leerlingen met een Cito lager dan 524 moeten LWOO testen maken en eventueel wordt een LWOO indicatie aangevraagd. Het kan zijn dat er voor de leerling meer moet gebeuren. Dan wordt deze afgewezen.

Er is veel contact met de basisscholen gedurende het eerste jaar. De school koppelt terug aan directies en groep 8 docenten hoe 1^e klas leerlingen het doen. Er is veel geïnvesteerd in basisscholen. Voor leerkrachten is het vaak moeilijk een inschatting te maken wat leerlingen op welk niveau aankunnen. Daarvoor is een document opgesteld en verspreid onder de basisscholen. Leerkrachten hebben nu een meetlat voor het advies. Daarnaast kunnen ze ouders beter laten zien wat bij welk niveau hoort.

Instroom van andere locaties is er ook. Voornamelijk van vmbo naar havo. Deze school is een relatief kleine locatie, dus vaak komen leerlingen hierheen vanwege de aandacht die mogelijk is, omdat ze verloren raken op een grote school. Leerlingen die serieus zijn en er wat voor willen doen redden het op havo wel.

Deze school is nu strenger, want er waren ook teveel leerlingen die opstroomden en in de tweede fase weer afstroomden. Het is echter wel meer opstroom dan afstroom en meer meisjes die opstromen dan jongens. De school heeft er niet specifiek beleid voor, wel afspraken. Het valt nu mee wat weer terugstroomt, zes a zeven leerlingen. Deze hebben allemaal wel een legitieme reden waarom ze afstroomden. Dan blijkt dat de ouders hebben gezegd: wij willen hoe dan ook dat hij naar havo gaat. Anderzijds, docenten zeggen dat ze harder aan zo'n leerling moeten trekken dan gemiddeld, maar dat ze het uiteindelijk wel halen. Het is niet bekend of ze in de bovenbouw alsnog doubleren.

De laatste tijd is school daar voorbereidingen voor aan het treffen. In de derde klas waren heel veel herkansingen, die zijn voor een groot deel verdwenen, wat duidt dat er toch wat meer leerlingen zijn op het juiste niveau. Nu zijn er meer examengerichte toetsen en in de tweede klas moet een duidelijke schoolbrede toets komen die het niveau goed bepaalt. Tussen klas 3 en 4 geldt wel een heel strikt overgangsbesluit. School kent eigenlijk alleen maar schoolexamenonderdelen vanaf leerjaar 4, en dat bouwen ze op naar het examentraject, om te kijken of ze naar het volgende schooljaar over kunnen. Dit wordt heel scherp in te gaten gehouden en er wordt gekeken naar de kernvakkenregel die erbij is gekomen. Is deze leerling inderdaad in staat om volgend jaar op havo zijn eindexamen te halen, heeft hij kans van slagen, is dat reëel? En dat geldt ook voor klas 4-5-6.

Er gaan minder leerlingen naar havo, maar dit jaar is wel 90% op havo geslaagd. In 4 havo tellen alle behaalde cijfers voor 20% mee en in 5 havo voor 80%. Dit jaar zijn er maar zeven leerlingen op vwo en tien leerlingen op havo gezakt. School Violet was de beste schooloverkoepelende school.

School determineert alleen op basis van cijfers, maar de vraag is of deze de juiste voorspellende waarde hebben. Afstroom vindt met name plaats in de dakpanklas. Als een leerling in de dakpanklas vmbo/havo zit met een gemiddelde van 7, dan weet school niet of dat een 7 is op vmbo of havo niveau.

Annex 5

School Rood

Begeleiding, zorg: Bij de zorgbegeleiding binnen de schooloverkoepelende organisatie, zowel op school Rood als school Oranje, is veel expertise en deskundigheid aanwezig, waardoor zorg op maat geboden kan worden. Op de site staat dat de meeste leerlingen genoeg hebben aan een mentor, die voor elke klas beschikbaar is. Dit is de eerste begeleider van de leerling die de persoonlijke gegevens beheert en contact onderhoudt met de ouders/verzorgers, vakdocenten en andere begeleiders. Indien een mentor een leerlingprobleem niet zelf kan oplossen komt de zorgcoördinator in actie. Deze zoekt naar een passende aanpak. Het overleg hiervoor vindt plaats in het ZAT (zorg advies team) dat intensieve leerlingbegeleiding levert en bestaat uit zorgcoördinatoren, orthopedagogen en psychologische medewerkers van de school. Ook nemen verschillende externe instanties zoals politie en maatschappelijk werk erin plaats. Zij brengen in kaart welke gezamenlijke aanpak en welke interne en/of externe hulp nodig is. In overleg met de ouders/verzorgers kan ook een hulpverleningstraject worden ingezet, met professionele geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast kunnen leerlingen terecht bij vertrouwenspersonen wanneer zij geconfronteerd worden met ongewenst gedrag.

Interviews: Met betrekking tot zorg heeft deze school een vier en dat is het hoogst haalbare. Maar dat heeft tot gevolg dat leerlingen die extra zorg nodig hebben, extra worden aangetrokken. Het is van belang om zowel een leerling met problemen te herkennen alsmede hoe een docent daar binnen de les rekening mee houdt. De overgang van primair onderwijs (PO) naar het voortgezet onderwijs (VO) is een heel grote verandering.

De mentor komt het eerst in beeld, met cursussen leefstijl voor de eerste klas waarin samenwerken centraal staat evenals cyberpestbeleid. Voor elke mentor is er een mentormap met alle leerlinggegevens; lijst met bijzonderheden; testen en aanmeldingsgegevens. De mentor heeft individueel gesprekken met de leerlingen naar aanleiding van een vragenlijstje met vragen als: 'wat is het meest verdrietige dat je hebt meegemaakt?' 'waar zit je nu mee?' etc. Dit is een goede indicator van wat voor problemen leerlingen hebben. Deze informatie komt bij de zorgcoördinator terecht. Gesprekken zijn belangrijk want zonder relatie geen prestatie! Als de relatie met de mentor niet goed is, dan krijgt deze van de leerling ook niets te horen. De mentor moet ook op de hoogte zijn van overlijden in de familie. Na 2 weken in het nieuwe jaar spreekt de zorgcoördinator de mentormap door met de mentor.

Na 6 weken zijn er leerlingbesprekingen van alle eerste klassen. De zorgcoördinator, de betrokken docenten en de mentor van de klas werken hier aan mee. 5 Leerlingen per klas die opvallen worden daar besproken. Wat valt op, wat heeft de leerling nodig? Wat hebben nieuwe leerlingen aan zorg en begeleiding nodig? Dat vergt heel veel didactische vaardigheden van docenten en die zijn er op dit moment niet.

Voor de herfstvakantie wordt er een SAKI test gedaan met leerlingen om te kijken of ze goed in hun vel zitten. Dat is pas 6 weken na de start van het schooljaar, zodat leerlingen eerst kunnen wennen. De uitkomsten geven aan of er behoefte is aan een faalangstraining of sociale vaardighedentraining. Als dat zo is, wordt dat met de ouders overlegd.

Als de mentor er zelf niet uit komt, komt de zorgcoördinator in beeld die de dialoog aangaat. De ouders zijn hier van op de hoogte. Ouders kunnen ook de cijfers van hun kinderen zien, maar de zorggegevens van hun kind nog niet. Hoewel ouders recht hebben op deze gegevens, geeft dit als probleem dat niet alles zomaar genoteerd kan worden. De zorgcoördinator heeft wekelijks overleg met een andere zorgcoördinator van een andere afdeling en een jeugdhulpverlener. Het gaat dan bijvoorbeeld over zaken als moeite met rouwverwerking of sociaal-emotionele problemen. Als het aan kennis ontbreekt, is een orthopedagoog beschikbaar en het zorglokaal. De leerlingbegeleider is wegbezuinigd. Regelmatig schuift de schoolarts aan bij overleg en af en toe zitten de leerplichtambtenaar en 2 jeugdagenten erbij. 3^e Lijns zorg is binnen school de schoolmaatschappelijk werkster, orthopedagoog en orthopedagogisch assistent en een zorgcoördinator, leerlinggebonden financiering (LGF) consultant, dyslexie specialist en er zijn daarbuiten contacten met een psychologisch

onderzoeksbureau. De meeste externe lijntjes zijn binnen bereik. Dat kan ook andersom werken, dat van buiten de vraag komt om een leerling te bekijken. Die worden dan in de gaten gehouden. Schooloverkoepelend is er het zorg advies team (ZAT). Als er intern geen oplossingen zijn, worden leerlingen daar besproken.

Dat is in feite niet echt nodig. Een groot probleem is, dat er niet altijd tijd is om mensen op tijd te informeren over nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot het ZAT. Het probleem met de zorg is dat er allemaal eilandjes zijn en dan gaat de communicatie wel eens mis. Ouders hebben daar soms geen begrip voor, ook als iets niet mogelijk is. Als het nog erger is of wordt, komen ze bij de afdelingsleider terecht. Daar komen voornamelijk gedragsproblemen, of leerlingen die van school verwijderd worden en ouders die dat niet willen. De grootste problemen zijn toch wel gedragsproblemen door motivatiegebrek, gebrek aan regels en werkhouding. Toch is er een verschil met vmbo en vwo. Op vwo komt dit, zeker in de bovenbouw, minder voor. Het VBMO heeft meer zorg dan havo of vwo. Eigenlijk zijn leerproblemen makkelijker om aan te pakken dan gedragsproblemen. In de bovenbouw kan je als vakdocent inhoudelijk lesgeven. In de onderbouw ben je pedagoog. Als er extra leerproblemen meespelen zoals dyslexie en autisme is dat extra lastig.

In de loop van het jaar kunnen er zaken ontstaan, bijvoorbeeld leerlingen die regelmatig ziek zijn, die niet op de goede plek zitten, die er vaak uit worden gestuurd. Er is daarvoor een absentiecoördinator. Spijbelen is bijvoorbeeld een groot probleem. Door grote gaten in roosters wordt dit vaak bevorderd. Nu zijn er 4 in plaats van 8 roosters per jaar, dat geeft rust. Alle leerlinggegevens zijn digitaal opgeslagen in het leerlingvolgsysteem SOM. Het zorgplan, ziekte, gesprekken met mensen, alles staat er in. De mentor ziet alleen zijn eigen klas, de vakdocent alleen het cijferinvveld en de absenties. De zorgcoördinator, orthopedagoog en afdelingsleiders kunnen wel overal in.

Dan ben je dus 5 maanden verder voordat je in kaart hebt gebracht wat de leerling moet doen en waar hij goed zit. Dat is niet lang, want ga maar na: als jij een klas hebt met 30 leerlingen die je 1 uur per week ziet, dan duurt het wel even voordat je die allemaal leert kennen. Op een school met 1700 leerlingen wordt je als leerling anoniem. Daarom probeert school Rood leerlingen zoveel mogelijk samen te brengen op het eigen niveau, met een eigen studiehuis en eigen lokalen. Naast het studiehuis zit de werkplek van de docenten die alleen aan dat niveau lesgeven. Zo probeert school een schooltje binnen de school te creëren. Leerlingen die bijvoorbeeld de pauzes als te massaal en heftig ervaren kunnen terecht in de mediatheek. Het probleem is nu dat iedereen naar de mediatheek wil. Nu wordt dit beperkt tot de zorgleerlingen. Ook kunnen leerlingen daar op een laptop proefwerken maken.

Daarnaast is een schooloverkoepelende zorglocatie met speciaal onderwijs. Cluster 4 leerlingen (speciaal onderwijs) worden daar 8 tot 12 weken geplaatst. Op 3 leerlingen is er 1 begeleider en er is extra veel aandacht voor educatie in combinatie met gedragsproblemen.

Zorg zou eigenlijk afgestemd moeten worden op: hoe studeer je en wat zou je moeten doen. Het probleem is echter dat school zich alleen richt op: hoe pakken we het leerlingprobleem aan? De mentor moet kindgericht zijn. School weet welke mentoren welke competenties hebben en dat deze competenties verschillen. Op de basisschool wordt elke leerling gemonitord door middel van een handelingsplan. Docenten zijn vaak didactisch geschoold om hiermee om te gaan. Daar lijkt het beter te werken. Op de middelbare school loopt het niet zo soepel met betrekking tot het monitoren.

Het handelingsplan is de basis, maar als je 200 leerlingen hebt in een jaar, is dat bijna niet te doen als docent. Onaangekondigd 10 minuten meekijken is een manier om de werkwijze van de docent in de gaten te houden. Toetsresultaten en het aantal keer dat leerlingen eruit gestuurd worden zijn ook een indicatie van de didactische vaardigheid van leraren. Daarnaast zijn er leerling-enquêtes, die veel duidelijkheid bieden. Aan het begin van het jaar blijkt uit gesprekken met leerlingen dat ze het of heel gemakkelijk hebben en het lukt ze gewoon, of dat ze niets doen en het lukt ook.

Begeleiding, studie: ouders hebben toegang tot het ouderportaal, waarin personalia, resultaten en verzuim van leerlingen kunnen worden ingezien. In het tweede jaar geeft de schooldecaan informatie aan klassen en individuele leerlingen en ouders/verzorgers. Ook adviseert de decaan tijdens de rest van de schoolopleiding bij het kiezen van vervolgopleidingen en informeert

deze leerlingen over open-, meeloop- en doe-dagen van vervolgoopleidingen, informatiemateriaal, en voert deze gesprekken over vervolgoopleidingen, beroepen, beroepentests en studietoelagen.

Vanuit een universiteit in het oosten van het land is een bijlessysteem opgezet, waar leerlingen voor 5 euro per keer na school naartoe kunnen. Ook is er een begeleidingssysteem waarbij bovenbouwleerlingen onderbouwleerlingen bijles geven.

Interviews: Er is een studiehuis en binnen het rooster zijn verplichte en vrijwillige studie-uren. Leerlingen werken hier beter dan thuis. De eisen voor klas 1 naar 2, 3 naar 4 en 4 naar 5 zijn aangescherpt, net als de cijfers van de kernvakken. "Ik had wel bepaalde verwachtingen van het middelbaar onderwijs, maar dat het nog net zo klassikaal ingericht was als in mijn tijd verbaasde me toch wel. Het onderwijs loopt hopeloos achter op de werkelijkheid." Ook de scholing van docenten moet anders. De didactische vaardigheden zijn nog niet wat het moet zijn. Ook wordt ingezet op iPad klassen. Dat motiveert de leerling. Het is niet perse beter, maar motivatie hebben is al winst. Leerlingen kun je actief en betrokken maken met social-media. Het hebben van goede cijfers voor Nederlands, wiskunde en Engels zijn nodig, anders kan de leerling niet over naar 3 havo.

Leerlingen die nu van 1 naar 2 gaan en lagere cijfers hebben voor wiskunde, Engels en Nederlands redden het niet op 3 havo. De eisen tussen klas 1 en 2 en de klassen 3-4 en 4-5 zijn aangescherpt. Gekeken is naar de zak-slaagregeling en de cijfers van Nederlands, wiskunde en Engels. Ook werkt school samen met een universiteit met betrekking tot de doorstroom. Deze is al heel lang niet goed (in 1997 is al gekeken naar doorstroomverbetering) en dat hangt samen met: minder motivatie; zonder boeken op school, briefjes van ouders dat ze iets niet hoeven te maken; bijles niet belangrijk en lage resultaten van de leerlingen.

Nu zijn er meer dan vijf havo klassen en meer dan tien leerlingen redden het niet per klas. In één havoklas blijft de helft zitten. Dat is heel erg veel, ook landelijk gezien. Docenten zeggen dan: 'hij dóét ook niets, daarom kan ik niet zeggen wat hij wel kan'. De afstroom op vwo is ook heel erg hoog. Afstromers van Gymnasium die naar de havo gaan, zijn er ook. Leerlingen die in 5 vwo falen, kunnen naar 5 havo om examen te doen. Dit jaar zijn er 15 leerlingen van de 70/80 die van vwo naar havo afstromen. Het zijn voornamelijk jongens die niet willen werken en meisjes die 5 jaar keihard hebben gewerkt en het niet halen. Het zijn op havo leerlingen die in de 2e klas net 6jes halen en in 4 of 5 havo blijven steken, of gedemotiveerd zijn en in 4 en 5 havo nét overgaan. In een 5 havoklas met 20 leerlingen, zit er maar één leerling die weg van 1 havo naar 5 havo 'koninklijk' heeft gevolgd.

De richtlijnen van de doorstroom zijn verscherpt. In rapportvergaderingen geeft elke docent apart voor zijn of haar vak een oordeel 'doorstromen of afstromen' en daarna een gezamenlijk oordeel over de leerling. En dat kan zijn dat de docenten afzonderlijk zittenblijven zeggen, maar dat ze gezamenlijk toch komen tot een 'doorstromen' of andersom. Zo wordt de doorstroom bewaakt.

School Rood neemt vier keer per jaar een RTTI toets af. De resultaten van deze test geven een indicatie waar de leerling geplaatst zou kunnen worden – is opstroom wel handig? Als de leerling slecht scoort op inzichtvragen, is het bijvoorbeeld geen vwo type. Je mag opstroom als je $\frac{3}{4}$ van de vragen goed hebt. Dan blijkt dat je dus wel capaciteiten hebt. Er wordt nu 1,5 jaar ervaring mee opgedaan. De verwachting is dat het nog wel 3 tot 5 jaar duurt voordat dit is doorontwikkeld. Het voordeel is dat bij bespreekgevallen het nu niet meer voor komt dat de ouders zeggen: ja, maar hij staat een 8,5 dus hij mag naar havo. School heeft dan een stok achter de deur om te zeggen: inzichtelijk zit het er niet in. Er kan een gericht en meer gefundeerd advies worden gegeven.

School Oranje

Begeleiding, zorg: De zorgbegeleiding valt onder de begeleiding die de school overkoepelend wordt aangeboden, zoals hierboven beschreven bij school Rood. Daarnaast wordt benadrukt dat elke leerling vanuit drie invalshoeken aandacht krijgt, namelijk via (klassen-)mentoren, decanen en gespecialiseerde docenten. Contact tussen school en thuis verloopt ook via de mentor. Er is individuele begeleiding in de vorm van een lefcursus, dyslexiebegeleiding, sociale vaardigheidstraining en culturele minderheden NT2 cursus.

Interviews: Alle begeleiding staat op papier en het wordt ook goed uitgevoerd. Als een mentor denkt dat er met één van zijn leerlingen iets aan de hand is, dient deze een verzoek in bij de zorgcoördinator om de leerling in het zorgteam te bespreken. Eén keer per drie weken komt het overleg van het zorgteam (1 voor havo en 1 voor vwo) bij elkaar. De mentor levert de informatie aan van de leerling en beargumenteert waarom deze besproken zou moeten worden. Het zorgteam kan ook zelf leerlingen selecteren om te bespreken. Dan wordt er gekeken of het probleem een schoolprobleem is, of een gezinsprobleem. Schoolproblemen kunnen worden opgelost met bijvoorbeeld een gesprek met de mentor, leerlingcoördinator, orthopedagoog, pedagogisch medewerker of maatschappelijk werk. Praten met de leerlingbegeleider kan niet meer, die is wegbezuinigd. Als het intern niet mogelijk is wordt expertise van buiten gehaald zoals een maatschappelijk werker, die ook bij de zorgteam overleggen zit. Daarvoor zorgt de zorgcoördinator. De ouders worden er ook altijd bij betrokken. Als hun kind wordt besproken in het zorgteam, weten zij daar ook van. Soms zeggen ouders dat het niet hoeft, dan kan de school niets meer doen.

Leerlingen met dyslexie, borderline, Asperger, ADHD, PDD-NOS, of leerlingen in rouwverwerking hebben met de mentor een gesprek. Er wordt gekeken wat de leerling nodig heeft om binnen de school te kunnen functioneren en dat wordt toegepast. Er is verder een studiehuis, sociale vaardigheidstraining en faalangsttraining. Leerlingen met een rugzakje vallen onder de zorgcoördinator. Deze maakt per leerling handelingsadviezen, die met de betreffende docenten worden gecommuniceerd. Daarnaast hebben ze een uur extra begeleiding naast de mentor. Dit wordt aan het eind van het jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Als begeleiding te weinig blijkt is er als laatste optie een schooloverkoepelende zorglocatie (geen speciaal onderwijs), voor bijvoorbeeld zwaar autistische leerlingen. Daar leren ze plannen, structuur aanbrengen en leren omgaan met prikkels op vmbo-niveau. Dat zijn vanuit deze school niet veel leerlingen (8 in 2 leerjaren).

Leerlingen die bij het zorgteam zijn aangemeld, blijven op de actielijst staan om te kijken hoe het met ze gaat. Als het goed gaat, gaan ze naar de schaduwlijst en wordt er aan het eind van het jaar weer naar gekeken.

Het meldpunt registreert telaarcomers en eruitgestuurden. Samen met het meldpunt volgt de mentor de leerling. Als de leerling er meerdere keren is uitgestuurd, er met het meldpunt gesproken is en met de mentor, komt ook de coördinator er bij. Dan worden ook de ouders er bij betrokken. Dit alles wordt genoteerd in SOM, ook de afspraken met leerlingen. Deze kunnen later door de coördinator of afdelingsleider weer worden ingezien. Zo blijkt dat er veel thuiszitters zijn. Dit wordt overlegd met de leerplichtambtenaar. Natuurlijk wordt er wel onderscheid gemaakt tussen medische en niet medische absentie. Tijd is helaas een cruciale factor, zodat niet zo intensief als gewenst, leerlingen kunnen worden begeleid.

De zorg zit goed in elkaar. Leerlingen met zorgproblemen komen daarom naar school Oranje, maar daar staan lang niet altijd middelen tegenover. Ook zit de begeleiding goed in elkaar. Dat krijgt school terug van de ouders. Binnen dezelfde school wordt ook gezegd dat leerlingen zonder diagnose of LGF aanvraag, zoals het niet kunnen plannen en structuur aanbrengen, buiten het schip vallen. Als men zou stoppen met diagnosticeren en men per kind uitgaat van de behoeftes is het genoeg. Het PO heeft leerlingen 8 jaar gemonitord. Het voortgezet onderwijs kan daar op door, zonder extra diagnose te stellen.

Veranderen van zorg zal voornamelijk in de schooloverkoepelende communicatie zitten. Doel is om duidelijk te hebben: waar moet zorg zich wel en niet mee bemoeien? Soms wisselen leerlingen van school en bleek er iets aan de hand te zijn dat niet is opgemerkt. Dat moet uitgezocht worden; en eerder.

Een belangrijke verandering is het invoeren van leerlinggesprekken, dit jaar als pilot in de onderbouw. Cijfers kan elke ouder inzien, dus een rapportvergadering na een rapport is niet meer nodig. Daarom zijn leerlinggesprekken ingevoerd, om met ouders te praten over de leerling en niet met nadruk op de cijfers. Dit kwam vanuit de docenten zelf. De ouders zijn hier tevreden over.

Begeleiding, studie: de school stelt dat het: 'In het onderwijs erom gaat dat elke leerling onderwijs krijgt, dat zo goed mogelijk past bij zijn persoonlijke capaciteiten en ontplooiingsmogelijkheden. Daarom is het belangrijk dat een scholengemeenschap veel onderwijsroutes biedt.' Er

is aandacht voor het kunnen toepassen van die kennis in praktische situaties zoals bij het Technasium of de Businessschool. Leerlingen leren daar oog te krijgen voor de samenhang tussen de verschillende vakken. Ook komen diverse studievaardigheden aan bod (zoals het plannen van huiswerk, zelfstandig werken en samenwerken). In de loop van het derde jaar worden leerlingen en ouders geïnformeerd over de keuzemogelijkheden en de manier van werken in de 2^e fase.

Interviews:

Je hebt verschillen in toetsniveau, van reproductie tot analyse. Analyse is universiteitsniveau, het niveau daaronder is eindniveau van vwo. De toetsen moeten ook op dat niveau gemaakt worden. Omdat alles wordt bijgehouden, is het heel makkelijk toetsen van leerlingen in te zien en te kijken – he, deze leerling doet wel heel erg goed zijn best, maar mist toch het inzicht wat nodig is. Er wordt teruggerekend. Gekeken wordt wat nodig is voor het eindexamen om het te kunnen halen. Dat wordt vertaald in PTA's: programma's voor toetsing en afsluiting voor de klassen 4-6 en 4-5 en dan worden daaruit eigenlijk de onderbouwprogramma's aangepast. Scheiding van onderbouw en bovenbouw is achterhaald. Maar de leerlijn is daar nog wel op ingericht. Geprobeerd wordt nu de doorlopende leerlijn te handhaven en het onderwijs voor elk oplopend jaar zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen, zodat leerlingen goed op de examens en het studeren voorbereid zijn. Collegadocenten zeggen over leerlingen van school Oranje dat ze gewend zijn om in korte tijd hoge prestaties te leveren. Ook is het zo dat deze leerlingen in het HBO en op de universiteit een sterke beginpositie hebben. is goed aan de doorstroom op deze school.

We proberen wel de docenten in de onderbouw te plaatsen die dat kunnen en het leuk vinden. Wat we eerst doen is mentoren op klas 1 plaatsen. We proberen mensen erop te zetten die het leuk vinden, want je moet het wel willen doen. Deze gaan mee naar klas 2. Je weet op een gegeven moment wel wat de kwaliteiten zijn van welke docent. Dezelfde mensen zijn al jaren mentor. Mentoren in klas 4 gaan mee naar 5 (en op vwo klas 6).

Leerlingen moeten ook leren plannen. Met een planner alleen komen ze er niet. In de lessen wordt daar aandacht aan gegeven. De mentor heeft hier ook een grote rol in. Bij teamvergaderingen en studiedagen is hier aandacht voor, zodat leerlingen er daadwerkelijk wat aan hebben. Leerlingen vinden het moeilijk om oude, niet bruikbare gewoontes los te laten en nieuwe aan te leren. Dit wordt ook naar de basisscholen teruggekoppeld.

Leerlingen die specifieke problemen hebben of een rugzakje, hebben een uitgebreidere lijst met handelingsadviezen in de zogenoemde bijzonderhedenlijst. Ook is er elke week een uur extra begeleiding aanwezig, vaak door een vakdocent met meer ervaring. Van elke leerling maakt de leerlingcoördinator een bijzonderhedenlijst, met daarop bijvoorbeeld of de ouders gescheiden zijn, of een leerling dyslexie heeft. De docent hoeft zo niet alles zelf uit te zoeken. Deze vertrouwelijke informatie ontvangt hij aan het begin van het schooljaar.

Op het Technasium krijgen leerlingen feedback en verantwoordelijkheid in een groep van vier. Voor henzelf is er geen aanleiding om aan het werk te gaan, maar omdat het nietsdoen schade berokkent voor vrienden, wordt er juist gewerkt. De eerste keer gaf iedereen elkaar alle punten. Het project erna verandert dat: leerlingen zijn meer zelfkritisch. Ze doen 4 keer per jaar een project, wat ook vaak extern wordt uitgevoerd. Leerlingen in het Technasium halen ook bij andere vakken hogere cijfers. Hoewel het heel veel energie, tijd en moeite kost, is het de moeite waard om door te zetten en zelfs uit te breiden. Binnen deze school is een duidelijke structuur aanwezig.

School Geel

Begeleiding, zorg: De mentor is de eerstelijns contactpersoon voor de leerling. Het is essentieel dat de mentor vroegtijdig op de hoogte wordt gebracht van omstandigheden die van invloed kunnen zijn op het welzijn van de leerling. In de onderbouw wordt in het mentoruur aandacht besteed aan leren leren, plannen en andere zaken. In elk leerjaar van school Geel wordt de mentor geadviseerd door een leerlingbegeleider: docenten die zijn geschoold op verschillende terreinen van leerlingbegeleiding, zoals bijvoorbeeld dyslexie. Zij hebben regelmatig contact met zowel afdelingsleider als mentor en houden zich tevens op de hoogte van de in de school aanwezige

deskundigheid met betrekking tot dyslexie, faalangsttraining en keuzebegeleiding. Als een leerling zorg nodig heeft komen deze gegevens terecht bij het zorgoverleg. Hierin nemen zorgcoördinator, afdelingsleider, schoolmaatschappelijk werkster, orthopedagoog en leerlingbegeleiders plaats. Als er meer zorg nodig is, is er een overkoepelend zorgorgaan met daarin een ondersteuningscoördinator, leerlingbegeleiders van onder- en bovenbouw en medewerkers van het Kenniscentrum Zorg en externe deskundigen uit jeugdzorg.

De afdelingsleider is eindverantwoordelijke van de leerling, houdt de absentie in de gaten en treedt op als leerlingen menen onjuist behandeld te zijn of zich tekort gedaan voelen. Samen met de klassenmentor onderhoudt hij de contacten met de ouders en bekijkt hij de cijfers.

Interviews: Voorheen had elke locatie een zorgcoördinator en leerlingbegeleiders. Samen met de orthopedagoog, de zorgcoördinator en leerlingbegeleiders (en soms de jeugdarts en sociaal maatschappelijke dienst) vormen zij het zorgteam. De mentor is het eerste aanspreekpunt. Daarna komen de leerlingbegeleiders in beeld. Als de mentor het idee heeft dat er iets is, dan gaat de mentor naar de orthopedagoog. Het kan de puberteit zijn bij zo'n leerling, of iets in de thuissituatie. De mentor vraagt de leerling of hij met iemand wil praten. Deze kan de leerling dan aanmelden binnen het zorgteam. Daaruit komen adviezen en acties. Eens per 3 weken is er een leerlingvergadering. Alle leerlingen met een zorgindicatie worden dan doorgenomen. Verschillende leerlingbegeleiders hebben verschillende leerlingen, dus die zitten er allemaal bij evenals de maatschappelijk werkster, de zorgcoördinator (die het overzicht heeft en de contacten met het zorg advies team (ZAT)) en de orthopedagoog. Leerlingbegeleiders kunnen daar advies vragen en dan wordt gekeken waar de leerling terecht kan, binnen of buiten de school. Er is dan ook altijd contact met de ouders als de leerling in het ZAT besproken wordt. Als leerlingen buiten school geplaatst worden staan ze nog steeds op de lijst van de zorg.

Het gevolg was dat er op deze manier, bewust of onbewust, heel veel kinderen blijven liggen bij de mentor. Daarnaast loopt de communicatie niet altijd even goed. "Je kan een complete studie volgen maar als je er geen voelsprieten voor hebt, houdt het gewoon op". Maar er is ook een zekere onwil. Advies wordt aangehoord maar er wordt vaak/soms niets mee gedaan. Argumenten als 'geen tijd' en 'dat kan ik niet' zijn veelgehoord. Bovendien, hoe lager het niveau, hoe meer de docent bezig is met pedagogie in plaats van lesgeven.

Komend jaar wordt het anders. De grote locaties krijgen een 'locatie ondersteuningsgroep'. Er is nu een expertisecentrum, waaruit mensen naar verschillende locaties, waar nodig, worden gedetacheerd. Hierin zitten drie ondersteuningscoördinatoren en ondersteuningsdocenten. Docenten die zijn toegerust met ervaring en papieren in het ondersteunen van leerlingen. Ook een orthopedagoog en een maatschappelijk werker. Het verschil met de bestaande situatie is dat er op teamniveau ook begeleiding plaatsvindt voor teamleden. De ondersteuningsdocent en -coördinator zullen meer aanwezig zijn en observeren hoe het gaat, zodat er preventief kan worden gewerkt. Dat kan zijn gericht op één leerling, maar vooral ook in klasverband en hoe mentoren moeten signaleren. Mentoren worden waar nodig bijgeschoold. Dit is naar aanleiding van het passend onderwijs. Het voordeel daarvan is dat scholen heel goed moeten nadenken over hoe de leerlingbegeleiding wordt opgezet.

Begeleiding, studie: Per trimester wordt er een cijferrapport en een vaardighedenrapport opgemaakt. De school stelt: 'we werken constant aan de verbetering van onderwijskwaliteit, lessen en de kwaliteit van de docent. Alle activiteiten zijn er uiteindelijk op gericht de leerling op een bij hem of haar passend niveau te laten uit- of doorstromen. De school legt zichzelf hierbij de verplichting op acties te ondernemen die tot doel hebben de kwaliteit te bewaken, eventueel te verbeteren en te borgen. ' Sinds schooljaar 2011-2012 heeft de school een leerlingvolgsysteem ingevoerd, waarbij leerlingen in de eerste drie jaar, vier keer met een Citotoets getoetst worden. In het eerste leerjaar worden er twee toetsen afgenomen. Op basis van de door de leerlingen behaalde resultaten zal er, als deze resultaten hiertoe aanleiding geven, bijstelling plaatsvinden van pedagogisch didactische keuzes die de school heeft gemaakt. Men hoopt dat, met wat meer begeleiding en betere scholing, er wat meer over het achterliggende probleem wordt nagedacht, want in principe faciliteert de school hiermee zijn eigen afstroom. In de onderbouw nemen ze wel zelfstandigheid en werkhouding op in

het rapport, maar werkt dat niet door voor de overgang. En dat is toch iets wat een leerling ook moet leren. Ook hebben leerlingen sturing nodig. Als er geen grenzen worden aangegeven ontstaan er gevaarlijke situaties.

School Groen

Begeleiding, zorg: Zorg kan geboden worden als de school daar voldoende voorzieningen voor kan treffen. Dit geldt voor zowel fysieke omgeving als voor de orthopedagogische en didactische eisen. De school besteedt veel zorg en aandacht aan de begeleiding van leerlingen. De mentor is het belangrijkste aanspreekpunt in de begeleidingssfeer. Hij verzorgt de studiebegeleiding, bewaakt de studieresultaten, geeft ondersteuning bij het maken van keuzes voor de schoolloopbaan, vervolgstudie en beroep en probeert oplossingen aan te dragen voor problemen in het persoonlijke of sociaal-emotionele vlak. Hij zorgt voor het contact tussen leerling, ouders, vakdocenten en locatieleiding. Het werk van de leerlingbegeleiders, schoolpsycholoog en schoolmaatschappelijk werker wordt gecoördineerd door de zorgcoördinator. Deze begeleidt leerlingen bij met name sociaal-emotionele problemen. Dit kan gebeuren op verzoek van de leerling, zijn ouders of mentor. Hij onderhoudt daartoe contacten met diverse hulpverleningsorganisaties voor jongeren. Ook maakt hij gebruik van de diensten van de schoolpsycholoog en de schoolmaatschappelijk werker die elke maandag op school aanwezig is. Hij begeleidt leerlingen die dreigen vast te lopen met sociaal-emotionele problemen. Veelal zijn een paar gesprekken voldoende om de leerling op weg te helpen. Hij probeert dit traject zo licht en kort mogelijk te houden. Mocht het echter nodig zijn, dan kan hij doorverwijzen naar verdere hulpverlening, altijd in overleg met betrokkenen.

De schoolpsycholoog werkt vooral in de tweede lijn. Door middel van gesprekken, persoonlijkheidsvragenlijsten en waar nodig psychologisch onderzoek ondersteunt hij de eerstelijnsbegeleiding van leerlingen die extra zorg nodig hebben. Onder zijn verantwoordelijkheid vallen ook de dyslexieonderzoeken. Voorts ondersteunt hij de dyslexiecoach in de begeleiding van de dyslectische leerlingen.

Een afdeling wordt geleid door een adjunct-directeur, waarbij de afdelings-coördinator de dagelijkse gang van zaken coördineert. De afdelingscoördinator heeft in uitvoerende zin de dagelijkse leiding over de aan hem toegewezen klassen. Zijn werkzaamheden omvatten het maken van de klassenindeling, beheer en controle van de studieresultaten, absentie, spijbelen en ziekte, coördinatie van de werkzaamheden van de mentoren, et cetera. De decaan adviseert in samenwerking met afdelingscoördinatoren en mentoren leerlingen en ouders bij de keuze voor een examenpakket, profiel, studietraject, vervolgstudie en beroep. In het zorg advies team komen vertegenwoordigers van de afdelingsleiding, mentoren, leerlingbegeleiding en leerplichtambtenaren regelmatig bijeen met als opdracht om leerlingen te laten begeleiden die om een of andere reden extra steun nodig hebben. Daartoe krijgt de groep informatie van basisscholen, ouders, mentoren en de in het afdelingsteam werkzame docenten. Het zorg advies team kan externe instanties raadplegen en maakt deel uit van een samenwerkingsverband van scholen voor voortgezet onderwijs en scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. School Groen beschikt over een reboundvoorziening.

Opmerkelijk is de volgende zin: ‘Wanneer u gaat scheiden of gescheiden bent, onderneemt de school geen actie om de andere ouder te informeren.’

Uit interviews: Aan het begin van het jaar maakt de mentor kennis met de ouders, er zijn 10 minutengesprekken en de mentor neemt contact op met de ouders als er iets is. Het komt voor dat de ouders doorhebben dat er een probleem is, maar dat de school dit nog niet heeft opgemerkt. Ouders kunnen een belangrijke rol spelen in het keuzeproces van leerlingen. Ouders komen naar de school toe, dus het is van belang dat partnerschap op te zoeken. Cijfers van leerlingen kunnen ouders zien en volgend jaar ook de absenties.

Er zijn goede en minder goede mentoren. Er is mentortraining voor mentoren die dat nog niet zijn geweest of als het niet zo lekker loopt. Soms is er een duo mentoraat van een jonge en een ervaren mentor, of een ervaren en niet ervaren mentor, want mentoren zijn niet altijd geschikt. Een duo mentoraat opzetten om het te leren is dan een oplossing.

Begeleiding, studie: Ook al ben je een slimme leerling, je zult wel je huiswerk moeten maken en wat moeten doen, wil jij uiteindelijk doorstromen.

De mentor krijgt aan het begin van elk blok een overzicht van de leerlingen die bijles volgen. Voor leerlingen van alle klassen bestaat de mogelijkheid om zich in de vorm van bijles door bovenbouwleerlingen te laten begeleiden. Het onderwijsportaal voor ouders maakt deel uit van het leerling informatiesysteem SOM. Het geeft ouders zicht op: personalia, lesrooster, vakkenpakket en resultaten.

School Blauw

Begeleiding, zorg: De school stelt dat: “op een schoolpopulatie van circa 950 leerlingen er altijd een paar leerlingen zijn die het niet zo gemakkelijk hebben. Als het ontwikkelingsproces van een leerling stagneert of dreigt te stagneren, wordt specifieke leerlingbegeleiding ingezet. Dat kan bijvoorbeeld bij dyslexie, faalangst, bij sociaal emotionele problemen of bij lichamelijke of psychische problematiek. De zorg voor leerlingen op school Blauw is goed. Onze leerlingbegeleiding is gericht op het ondersteunen van de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen op drie hoofdactiviteiten: leren leren, leren kiezen, leren leven.”

De mentor is de spil van de leerlingbegeleiding en is het aanspreekpunt voor de ouders. De mentor begeleidt de leerlingen tijdens hun mentoruren, waardoor hij zich een goed beeld van de leerlingen kan vormen. In de bovenbouw heeft elke leerling een persoonlijke coach. De leerlingbegeleiding binnen het team wordt verzorgd door de mentoren. Het team is verantwoordelijk voor het onderwijs aan en de begeleiding van de leerlingen en streeft daarbij naar het maximaal haalbare resultaat. Het team bepaalt hoe het onderwijs wordt gegeven en zorgt ervoor dat het onderwijs goed aansluit bij het vervolgonderwijs. De teamleider geeft leiding aan de docenten, richting aan de ontwikkeling van het team en bewaakt de teamdoelen.

De hulp van de zorgcoördinator, orthopedagoog en schoolmaatschappelijk werker is gericht op het ontwikkelingsproces van de leerling en is in principe kortdurend. De afstemming van de leerlingenzorg binnen de teams met instellingen buiten de school, valt onder de verantwoordelijkheid van de zorgcoördinator.

De absentiecoördinator bekijkt dagelijks alle zaken met betrekking tot presentie en absentie en welke actie er dan ondernomen moet worden. De absentiecoördinator heeft hierover contact met de ouders en overlegt hierover zo nodig met mentoren en teamleiders. De ouders kunnen de prestaties (cijfers en aan- en afwezigheid) van hun kinderen online volgen.

Interviews: Er is een leerlingbegeleider voor alle 1e klassen, en daarna is het opgedeeld per stroom. Twee voor vmbo (een relatief kleine stroom met grotere problematiek, deze twee werken veel samen), twee voor de havo, en twee voor het vwo. Steeds één voor onderbouw en één voor bovenbouw. Er is een zorgcoördinator over de hele school (1000 leerlingen). Er is geen fulltime baan voor de zorgcoördinator, terwijl het wel fulltime is. Er zitten nu 2 personeelsleden op die het werk onderling verdelen. Daarnaast zijn zij ook leerlingbegeleider van de brugklas. De zorgcoördinator is ook aanspreekpunt voor instanties buiten school, zoals jeugdzorg, GGD, psychiatrische instelling en dergelijke. Het zit vooral in een samenwerkingsverband.

Er zijn 4 teams op school, die elk 1 of 2 leerlingbegeleiders hebben. Personeel werkzaam in de brugklassen werken veel samen. Leerlingbegeleiders begeleiden soms nog leerlingen maar het is de bedoeling dat de mentor meer gaat begeleiden. Sommige docenten kunnen dit heel goed. Soms hebben leerlingen een vast persoon nodig waar ze naartoe kunnen welke niet de mentor is, dan wordt het wat lastiger, aangezien de mentor in de toekomst de leerlingen moet gaan begeleiden. Opmerkelijk was dat mentoren dachten “ze doen niet wat ze moeten doen, of ze werken hier niet, dan moeten ze maar naar een ander niveau of naar het speciaal onderwijs”. Maar dat kan niet meer, het moet intern worden opgelost. Tot nu toe kunnen leerlingen terecht bij de leerlingbegeleiders, zij begeleiden bijvoorbeeld leerlingen die in rouw zijn. Alle rugzakkinderen hebben een eigen coach.

Je moet de school als mentor kennen dus als dat niet het geval is, is het ook niet zo heel handig dat je mentor wordt. En als je startende leerkracht bent, dan moet je maar eerst je hele

onderwijs vormgeven voordat je mentor wordt. Sommige docenten zijn ook niet geschikt om voor een bepaalde groep mentor te zijn, maar misschien wel voor een andere. Daar moet je hier goed naar kijken. We bekijken met de teamleiders, wie past bij welke klas? Eigenlijk moet elke docent mentor kunnen zijn, dat is het uitgangspunt. Er zijn wat oudere collega's in de zestig, die vinden mentoraat heel zwaar, dus die maak je bv examen coördinator. in de bovenbouw kiezen leerlingen zelf een mentor uit beschikbare docenten. We hebben goede mentoren in de brugklas zitten, die worden dan ook helemaal ingelicht. Zij zijn bij ons de belangrijkste leerlingbegeleiders.

Er is ook een intern zorgteam, waar de ontwikkelende problematiek van leerlingen wordt besproken. Indien ze vaak ziek zijn, dan worden de ouders erbij betrokken. Het zorgadvies team bestaat al jaren, daar zitten externe hulpverleners in zoals de schoolarts, de leerplichtambtenaar, jeugdzorg, maatschappelijk werk en mensen eromheen zoals politie en de zorgcoördinator en leerlingbegeleiders die leerlingen willen bespreken. Zo wordt gekeken wat er aan de hand is. Dat zijn vaak hardnekkige gevallen, waarbij leerlingen problemen hebben met externe instanties. Als een leerling extern geplaatst is en een jaar later terugkomt, wil hij vaak in zijn oude klas instromen, wat niet mogelijk is i.v.m. achterstanden.

Vanaf volgend jaar wordt er gebruikgemaakt van een jaarplan, zodat elke mentor weet in welke maand er wat moet gebeuren. Hierbij liggen de accenten op groepsvorming, want een leuke klas gaat ook beter met leren is de verwachting. Ook worden mentoren geschoold in gesprekstechnieken. Dit gaat vooral in op: wat moet men zeggen als een kind eindelijk met een probleem langskomt, hoe moet dat worden aangepakt en hoe niet? Daarnaast komt er ook scholing in bijzondere leerlingen, ADHD, autisme, autismeverwante stoornissen, dyslexie, rouw en samenwerking met ouders. Daar zijn nieuwe pilots voor. "Mijn angst is dat de 'zwakkere collega's', mensen die het nu al zwaar hebben, sneller zijn opgebrand als ze met passend onderwijs te maken krijgen. Je doet de collega's tekort, de leerlingen en de speciale leerlingen ook."

Er wordt gedacht aan een coördinator per stroom, die Magister gaat bijhouden. Deze persoon kan dan meer achter leerlingen aanzitten als ze afwezig zijn. Dat mag echt wat strakker dan nu het geval is. Bedoeling is dat spijbelen niet meer vrijblijvend is, maar dat er direct sancties aan verbonden zijn. En dat is wat leerlingen nodig hebben: structuur. En als je aanwezig bent, steek je in ieder geval wat op in de les, met een grotere kans van slagen.

Begeleiding, studie: Doubleren op hetzelfde niveau in de eerste klas is niet mogelijk. Bij onvoldoende punten voor bevordering gaat de leerling naar het volgend leerjaar van een lager niveau. In het uitzonderlijke geval van doubleren kan een leerling daarna aan het eind van het schooljaar alleen worden bevorderd binnen hetzelfde niveau. De school zegt ook: 'Bij een aantoonbare beperking in combinatie met een positieve inschatting op het halen van een diploma voor een bepaald schooltype kan de docentenvergadering van de bevorderingsregels afwijken'.

De decaan heeft als rol in de begeleiding bij het keuzeproces van leerlingen te voorzien. De decaan van het examenteam begeleidt leerlingen in hun keuze voor een sector of een profiel en de keuze van hun vervolgopleiding.

Interviews: Motivatie verschilt per kind en daar zijn heel veel redenen voor. Vaak ligt het aan het overzicht kwijtraken. Daarmee raak je de motivatie kwijt. In de 1^e klas zijn ze helemaal enthousiast, maar in de 2^e klas hebben ze het zwaar; de motivatie is weg of ze kunnen het niet aan en worden gestrest en dan gaan ze een stapje terug. Maar dan hebben ze het in ieder geval geprobeerd. Je begint niet in een klas en dan moet je daarvan je eindexamen halen. Dat is een van de sterke punten van deze school. Dat gebeurt in de onderbouw vrij veel. 20% stroomt op naar de havo vanuit vmbo / havo. Dan is er nog een deel dat doorgaat naar 2 vmbo / havo. Er gaat maar een klein percentage van 2 vmbo / havo naar 3 havo.

Bij deze school schort het nog voornamelijk aan de scholing van de mentoren. De nieuwe mentoren die hier op school komen worden al geschoold, ze krijgen in 6 middagen scholing waarbij ze volgens deze onderdelen geschoold worden. Daarbij is er ook een jaarplan waarmee een nieuwe mentor weet wat van hem verwacht wordt. En die nieuwe mentoren worden ook gecoacht door de zelfde opleider als bij de opleidingsmiddagen. Om het begin van die structuur te krijgen.

Er was altijd wel een redelijke overdracht: Die van de 1^e klas naar de 2^e verliep goed en daarna hing het er een beetje om. Je hebt heel betrokken mentoren die het precies willen weten voordat ze voor de klas komen te staan en je hebt ook mentoren die zeggen: 'ja ik zie wel dit jaar wat er boven komt drijven.' Begin dit jaar is er een centrale mentoren overdracht geweest, met een duidelijke informatievoorziening. Volgend jaar wordt de overdracht helemaal digitaal. Dan kan de lesgevende docent in Magister de klas bekijken. Afgelopen jaar waren nog niet alle mentoren aanwezig, maar vanaf volgend jaar horen alle mentoren daar gewoon bij te zijn. Mentoren moeten zich goed inlezen. In de bovenbouw gaan mentoren mee van 4 naar 5 havo. 4 havo is een cruciaal jaar. En daar zitten zeer goede mentoren op. Dan kunnen zij de leerlingen begeleiden naar de examens.

School Indigo

Begeleiding, zorg: 'De kwaliteit van een school wordt door diverse factoren bepaald. Sommige factoren zijn minder gemakkelijk in kaart te brengen. Dat betreft bijvoorbeeld de extra zorg en begeleiding die aan leerlingen wordt geboden, de kansen die de school biedt aan leerlingen om een zo hoog mogelijk opleidingsniveau te halen, de communicatie met de ouders en de algehele werk- en leefsfeer op school.'

De eerste begeleiding berust bij de mentoren: samen met docenten, de decan/leerlingbegeleider en de afdelingsleider worden vorderingen en welbevinden van de leerling in de gaten gehouden. In de 1^e klas met name om de leerlingen te helpen met de overgang van de basisschool naar de middelbare school, het leren omgaan met de dalton-werkwijze, door middel van de 'daltonagenda' en aan studievastigheden. In de mentorlessen wordt gebruik gemaakt van de methode "Leefstijl". Klas 1 en 2 hebben naast de mentor ook 2 leerlingmentoren uit de bovenbouw.

De decanen/leerlingbegeleiders zijn verantwoordelijk voor de begeleiding, samen met de mentoren, bij de keuzes die de leerlingen moeten maken tijdens hun schoolloopbaan. Ook kunnen leerlingen met problemen van allerlei aard altijd bij hen terecht, hetzij om advies of voor doorverwijzing naar andere hulpverleners. In het zorg advies team zitten de decanen/leerlingbegeleiders en vertegenwoordigers van de Jeugdgezondheidszorg, Bureau Jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, de afdeling leerplicht en een directielid. In het zorgteam vindt samen met de mentor, afdelingsleider of vertrouwenspersoon overleg plaats over individuele leerlingen (met toestemming van de ouders als het kind minderjarig is) en wordt er een hulpverleningstraject geadviseerd. Ook is er een vertrouwenspersoon aanwezig. Daarnaast krijgt elke leerling enkele absentiekaarten, deze zijn voor geoorloofd verlof zoals naar de dokter/tandarts of in verband met familieomstandigheden.

'Op het Dalton streven we naar een integrale aanpak van de leerlingbegeleiding. Er is een werkgroep die tot taak heeft om alle vormen van begeleiding in de school op elkaar af te stemmen. Daarbij is sprake van o.a.: begeleiding bij studie- en beroepskeuze, begeleiding bij het zoeken van de juiste leerlijn en studie-aanpak, begeleiding van allochtone leerlingen, begeleiding bij sociaal-emotionele problemen, begeleiding bij leerproblemen zoals dyslexie of faalangst, taalhulp, rekenhulp in verband met de verplichte toets in het examenjaar 2014, begeleiding van (hoog)begaafde leerlingen en begeleiding van topsporters'.

Interviews: De mentor is de schakel in de begeleiding. Hij neemt de begeleiding van de leerling op zich. Als dit niet genoeg is, neemt een afdelingsleider het over. Er is ook een zorgtaak voor leerlingen die extra zorg nodig hebben. Zorgcoördinatoren begeleiden leerlingen die met echte problemen te maken hebben. Er zijn ook losse trajecten zoals taalbegeleiding, rekenbegeleiding, een faalangstbegeleidingsteam en hoogbegaafdenbegeleiders. De eerste lijn naar buiten is de schoolmaatschappelijk werker. Daarnaast is er het zorg advies team. Een keer per 2 maanden vergaderen zij met de leerplichtambtenaar, jeugdgezondheidszorg en vormen samen een team externen. Met die groep wordt overlegd welke zorg leerlingen nodig hebben, en wat moet worden aangeboden. Soms particulier, soms via school. Dat houdt de school zoveel mogelijk bij.

Het leerlingvolgsysteem is Magister, alles staat daar in. De mentor is daarin wel afhankelijk van datgene wat de vorige mentor erin heeft gezet. De mentor geeft belangrijke informatie over de

leerlingen door aan de betreffende docenten. Dat de mentor er onderscheid in maakt werkt niet zo goed. Omdat het mensenwerk is blijft het soms liggen, ten koste van de leerling. Het registreren van informatie is soms heel lastig, het is een leerproces, maar er gaat ook veel tijd in zitten en dat is een veelgehoorde klacht.

Ouders zijn tevreden over de geboden zorg, hoewel communicatie en registratie nog kan worden verbeterd. Zoals de ZAT leerlingen. Komt de informatie over deze leerlingen na plaatsing ook weer terug bij de mentor en de docent? Is dat dan voldoende? Kan de docent er dan mee werken? Buiten school is het soms moeilijk communiceren met instanties.

Begeleiding, studie: Docenten op een Daltonschool helpen leerlingen niet alleen met het verwerken van de leerstof, maar zijn voor de leerlingen ook een inspirator en een coach. Hun rol in het leerproces is onmisbaar. Voor een docent is het dan ook van belang om te weten hoe leerlingen het beste leren. De school stelt: 'Het beleid van de school is er op gericht om deze leerlingen aan te spreken op hun mogelijkheden en niet op hun beperkingen.'

Interviews: Er is ruimte voor leerlingen om andere programma's te volgen. School blijft echter gebonden aan de eindexamens. De ervaring is dat als je ze ruimte geeft voor interessante dingen, die wiskunde er ook wel komt. Met een persoonsgerichte benadering probeert school toch het hoogste rendement te halen. Hoe heeft de leerling zich ontwikkeld en wat heeft hij geleerd. Daar komt wel kritiek van buiten op. Het loopt dit jaar gelukkig beter dan een tijdje terug, de slagingspercentages gaan weer omhoog. Het gaat nu weer beter, maar het is onbekend waardoor.

School Violet

Begeleiding, zorg: De school stelt dat: "Leerlingbegeleiding alle activiteiten binnen de school behelst, die tot doel hebben alle leerlingen te ondersteunen in de ontwikkeling die ze als persoon doormaken. De leerlingbegeleiding loopt als een rode draad door de hele schoolperiode. We gaan bij onze begeleidingsactiviteiten uit van de drie hoofdactiviteiten: leren leren; leren kiezen; leren leven (sociaal-emotionele begeleiding)."

De mentor is de spil in de begeleiding, want hij is voor de leerlingen en ouders het vaste aanspreekpunt. De leerling zelf kiest bij wie hij voor welke vorm van ondersteuning het best terecht kan. Hulpvragen voor extra zorg bespreken de mentoren met het team en de contactpersoon zorg.

Binnen elk team richt de contactpersoon zorg zich op de ondersteuning van het team voor adequate begeleiding. Dit doet hij onder andere met de kennis en het kunnen van anderen binnen de school, zoals de decaan, zorgcoördinator, orthopedagoog, de schoolmaatschappelijk werker en schoolarts van het intern zorgteam. Het betekent niet dat iedere leraar alles over alle beperkingen moet kennen. 'Een bijkomend voordeel van deskundigheidsbevordering over leerlingen met beperkingen is dat dit winst oplevert voor alle leerlingen. Leraren die bijvoorbeeld werkten met een autistische leerling die veel structuur nodig heeft, stellen dit vaak tot hun eigen verrassing vast.'

Na bespreking in het intern zorgteam schakelen zij zo nodig de hulpverlening in. Dit team bestaat uit: de zorgcoördinator, de orthopedagoog, de jeugdmaatschappelijk werker en de contactpersoon zorg (in elk team). De contactpersoon zorg brengt leerlingen ter bespreking in. Het zorgteam bekijkt dan wat de beste oplossing is voor de leerling. De leerlinggebonden financiering biedt ouders van schoolgaande kinderen met een handicap of stoornis de mogelijkheid extra zorgmogelijkheden 'in te kopen'. Voor LWOO leerlingen schrijft men handelingsplannen. Een zogenaamd Persoons Gebonden Budget wordt niet op school ingezet. Leerlingen die dreigen vast te lopen gaan minimaal 3 maanden naar de Achterhoekse Schakelklas-Rebound. Ook biedt de school 'Op de Rails' aan; een vergelijkbaar zorgtraject.

Professionalisering hoeft niet uitsluitend een cursorisch karakter te hebben. Het heeft vaak meer effect als leraren binnen de school van elkaar leren om te gaan met leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, bijvoorbeeld door middel van collegiale consultatie, intervisie en teamonderwijs.

Veel scholen maken helaas (nog) te weinig gebruik van de expertise van de ouders. De school geeft in de schoolgids aan de ouder te zien als pedagogische partners met een eigen deskundigheid en

inbreng. Pedagogisch partnerschap houdt in dat leraren en ouders regelmatig met elkaar communiceren en dat zij vragen en luisteren naar elkaars specifieke deskundigheid.

Vertrouwenspersonen zijn als eerst aanspreekbaar bij klachten.

Interviews: De mentor is het eerste aanspreekpunt. Elk team (docenten, mentoren en één teamleider) kent een contactpersoon zorg: Een docent met affiniteit en scholing met betrekking tot dit onderwerp. Naast de lessen zijn er taken die zij uitvoeren zoals het begeleiden van leerlingen. Daarboven staat de zorgcoördinator. Deze heeft contact met de contactpersoon zorg of de teamleider en de instanties buiten de school. Daarboven zit het intern zorgteam met psychologen en deskundigen, dat een keer per drie weken bij elkaar komt. Als een docent het niet meer weet, dan wordt dat in de teamvergadering besproken: is het een zwaar geval? Dan wordt de leerling besproken in het zorg advies team. Dit team bevat alle zorgspecialisten binnen de school. Zij kijken verder of de leerling intern of extern zorg nodig heeft. Zo kan de orthopedagoog een extra test doen om niveaubepaling te doen. De zorgcoördinator onderhoudt contacten die buiten de school aanwezig zijn. De zorgcoördinator maakt de toegang tot de school eenvoudiger en makkelijker toegankelijk. Dat is na de 10 jaar goed gelukt.

Een onderwijszorgsteunpunt is er voor leerlingen met een rugzakje die extra structuur nodig hebben en niet altijd meekomen in een volle klas. Dat werkt heel goed. 's Ochtends komen ze daar om met een begeleider de dag door te spreken. Daarnaast is het onderwijszorgsteunpunt er ook voor leerlingen die het even moeilijk hebben, maar geen zorgindicatie hebben. Die kunnen erheen om met iemand te praten of om naar de planning te kijken. Het is een verlichting op het zorgteam. Als leerlingen echt dreigen te ontsporen is er een rebound faciliteit, voortgekomen uit het samenwerkingsverband van 23 scholen. Dan gaan ze daar enkele weken naartoe.

SOM is het leerlingvolgsysteem. Niet heel vertrouwelijke informatie wordt op SOM gezet. Anders worden alleen betreffende docenten geïnformeerd. In de bovenbouw is een onderwijsassistent die het ziek zijn/afmeldingen/afwezig zijn/telaatkomen in de gaten houdt. Die heeft daar goed inzicht in. Er wordt snel naar huis gebeld. Dit heeft ervoor gezorgd dat de hoge cijfers voor afwezigheid zijn teruggedrongen.

Leerlingoverdracht gebeurt centraal tijdens het tafeltjesmoment. Dan is alles vastgelegd in SOM zodat de overdracht van onderbouw naar bovenbouw goed verloopt. Het probleem van bekendstaan als zorglocatie is dat ouders van leerlingen die geen zorg nodig hebben denken "er zitten veel probleemjongeren op die school, dus daar gaan we niet naartoe".

Begeleiding, studie: De schooldecanen geven informatie over beroepsopleidingen en studiemogelijkheden. Indien noodzakelijk kan ook een gespecialiseerd bureau ingeschakeld worden. De schooldecanen staan verder centraal bij de begeleiding van de keuze van het vakkenpakket door de leerlingen.

Interviews: In het begin van het jaar gaan mentorlessen in op de zware overgang van onderbouw naar 2^e fase en vmbo/havo. Er is extra uitleg over toetsen, plannen en hoe uit te voeren. Niet elke mentor doet dat hetzelfde. Sommige mentoren besteden geen aandacht aan leerlingen waar het goed mee gaat, terwijl zij wel een vervolgonderwijs keuze moeten maken. Elke mentor krijgt in de 3^e en 4^e klas per leerling 5 uur per jaar, in klas 5 is dat 3 uur. Op jaarbasis moet een docent 659 uren maken. In een klas met 30 leerlingen is 150 uur besteed voor het mentoraat, maar dat komt er dus niet altijd van. Bij decanen kunnen leerlingen altijd voor studiekeuzebegeleiding, al dan niet via de mentor. Ook krijgen alle klassen een week lang examentrainingen, door een externe partij of een docent. Dat werpt zijn vruchten af.

Soms voegt school leerlingzorg samen. Hoewel LPF-gelden individueel zijn, kunnen leerlingen dan bijvoorbeeld 3 keer, in plaats van 1 keer een traject volgen.